МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Проект

Н А Р Е Д Б А

№ …….

за придобиване на квалификация по професията

„СПАСИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ ЗА ЗАЩИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО“

Раздел I
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професията 103203 „Спасителни дейности за защита на населението“ от област на образование „Сигурност и отбрана“ и професионално направление 1032 „Национална и лична сигурност и защита на имуществото“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професията 103203 „Спасителни дейности за защита на населението“, съгласно приложението към тази наредба, определя изискванията за придобиването на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията, за придобиване на квалификация по част от професията, както и за достигане на отделни единици резултати от ученето.

Чл. 3. Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 4, 5 и 6 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебни планове и учебни програми за лица, навършили 16 години.

ПРОЕКТ

Раздел II

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от учене за придобиване на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията, критериите и средствата за оценяване на всяка единица резултат от учене, съвкупността от единици резултати от ученето, които формират придобиването на квалификация по част от професия, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Учебните планове и учебните програми по чл. 3, разработени въз основа на тази наредба, се прилагат от 1 януари 2026 г.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 6, във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование.

ПРОЕКТ

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

Приложение към чл. 2

ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА „СПАСИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ ЗА ЗАЩИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО“

Професионално направление					
Код: 1032	**Национална и лична сигурност и защита на имуществото**				
Професия					
Код: 103203	**Спасителни дейности за защита на населението**				
Степени на професионална квалификация		**-**	**-**	**III**	**IV**
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)		**-**	**-**	**4**	**5**
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)		**-**	**-**	**4**	**5**

ПРОЕКТ

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или входящо квалификационно равнище за придобиване на степени на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение.

За придобиване на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията „Спасителни дейности за защита на населението“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

1.1.1. За придобиване на трета степен на професионална квалификация

- за лица, навършили 16 години – придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование

1.1.2. За придобиване на четвърта степен на професионална квалификация

- завършено средно образование

Изискването за входящо квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение за придобиване на четвърта степен степен на професионална квалификация е придобита трета степен на професионална квалификация по професията, съответно по част от професията.

1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

1.3. За обучение за придобиване на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията „Спасителни дейности за защита на населението“ е необходимо лицата да притежават свидетелство за управление на моторно превозно средство категория „С“.

2. Описание на професията

2.1. Трета степен на професионална квалификация по професията

Придобилият трета степен на професионална квалификация по професията „Спасителни дейности за защита на населението“ може да изпълнява широк спектър от дейности, насочени към защита на човешкия живот, здраве и имущество при различни бедствия и аварии. Лицето може да участва в инженерно-спасителни действия, аварийно-възстановителни операции, противопожарни и медицински дейности, както и в локализиране и овладяване на инциденти, включително с опасни вещества.

Основните му задачи включват издирване и евакуация на пострадали, оказване на долекарска помощ, осигуряване на достъп и изваждане на хора от рискови обекти,

ПРОЕКТ

отводняване на терени и помещения, възстановяване на инфраструктура, обезопасяване на сгради и съоръжения, работа с алпийска техника, провеждане на химическа, радиационна и биологична защита, деконтаминация и транспортиране на пострадали, участие в хуманитарни операции и поддръжка на комуникация с други звена чрез радиовръзка.

Отговорностите включват стриктно спазване на протоколи и нормативна уредба, работа с опасни вещества, правилни действия под стрес, безопасност на екипа и пострадалите, както и носене на отговорност за резултатите от спасителните действия и безопасността на участниците с цел спасяване на животи.

Необходими личностни качества на придобилия трета степен на професионална квалификация по професията „Спасителни дейности за защита на населението“ са: дисциплина, гъвкавост, техническа сръчност, издръжливост, наблюдателност, логическо мислене, комуникативност, инициативност, работа в екип и способност за разумен риск.

Условията на труд, при които ще работи, са често екстремни: работа на открито и закрито, при тежки метеорологични условия, с токсични и опасни вещества, шум, запрашеност и продължително физическо натоварване.

2.2. Четвърта степен на професионална квалификация по професията

Придобилият четвърта степен на професионална квалификация по професия „Спасителни дейности за защита на населението“ има професионални знания, умения и компетентности за извършване на широк кръг дейности с комплексен характер при изменящи се условия, както и за поемане на управленски отговорности за работата на други лица и за разпределяне на ресурси.

Придобилият четвърта степен на професионална квалификация по професията „Спасителни дейности за защита на населението“ ръководи спасителни и аварийни екипи, планира и организира действия при бедствия, аварии и катастрофи, участва в разработване на планове за реагиране и обучава други служители и граждани.

Специалистът извършва оценка на ситуацията на мястото на произшествие, организира евакуация, контролира безопасността и използването на ресурси, управлява комуникацията между екипите, води оперативна документация и отговаря за състоянието на техниката, участва в действия с дронове, лодки, термокамери и други технологии.

Отговорностите включват гарантиране на безопасността на хора и техника, правилно използване на оборудването, спазване на нормативната уредба, взаимодействие с други служби и контрол на условията на труд на терен.

Необходими качества са: физическа издръжливост, бързи реакции, емоционална стабилност, екипност, решителност, емпатия и лидерски умения.

ПРОЕКТ

Условията на труд са изключително динамични и натоварващи – включват работа в опасни зони, дежурства, работа без почивка, използване на предпазни средства и постоянна готовност за реакция.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията

Степен на професионална квалификация	Ниво по НКР/ ЕКР	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)																									
		ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 7	ЕРУ 8	ЕРУ 9	ЕРУ 10	ЕРУ 11	ЕРУ 12	ЕРУ 13	ЕРУ 14	ЕРУ15	ЕРУ 16	ЕРУ 17	ЕРУ 18	ЕРУ 19	ЕРУ 20	ЕРУ 21	ЕРУ 22	ЕРУ 23	ЕРУ 24	ЕРУ 25	ЕРУ 26	ЕРУ 27
		Обща ПП		Отраслова ПП		Специфична ПП																						
III	4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
IV	5	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Степен на професионална квалификация	Ниво по НКР/ ЕКР	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)						
		ЕРУ 28	ЕРУ 29	ЕРУ 30	ЕРУ 31	ЕРУ 32	ЕРУ 33	ЕРУ 34
		Специфична ПП						
III	4	-	-	-	-	-	-	-
IV	5	x	x	x	x	x	x	x

3.1. Списък на Единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка – единна за всички професионални направления от Списъка на професиите за професионално образование и обучение

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

ЕРУ 2. Икономика и предприемачество

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за професиите от професионално направление „Национална и лична сигурност и защита на имуществото“

ЕРУ 3. Комуникативни умения и професионална етика

ПРОЕКТ

ЕРУ 4. Организация, функции и координация в системата за национална сигурност

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 5. Правна подготовка по професията

ЕРУ 6. Първа долекарска помощ на пострадали при бедствия, аварии и катастрофи

ЕРУ 7. Подготвка на пострадал, блокиран в моторни превозни средства след пътнотранспортно произшествие за изваждане

ЕРУ 8. Оперативни дейности при аварии и инциденти с опасни вещества

ЕРУ 9. Оперативни дейности при радиационни аварии и инциденти с източници на йонизиращи лъчения

ЕРУ 10. Инженерно-спасителни работи

ЕРУ 11. Дейности по оперативната защита при наводнения

ЕРУ 12. Неотложни аварийно-възстановителни работи

ЕРУ 13. Работа с автомобилна, инженерна, химическа и спасителна техника

ЕРУ 14. Използване на лични предпазни средства

ЕРУ 15. Издирване на пострадали в затворени пространства при разрушаване на сгради и строителни конструкции

ЕРУ 16. Извършване на временно укрепване на строителни конструкции, застрашени от разрушаване

ЕРУ 17. Изваждане на блокирани в затворени пространства пострадали при разрушаване на сгради и строителни конструкции

ЕРУ 18. Използване на технически средства при спасителни операции

ЕРУ 19. Конструктивни особености и системи за сигурност на леките моторни превозни средства

ЕРУ 20. Конструктивни особености на автомобили, използващи двигатели с алтернативно задвижване

ЕРУ 21. Противопожарна подготовка

ЕРУ 22. Алпийска екипировка и оборудване

ЕРУ 23. Изграждане на въжени линии за транспортиране на спасители и пострадали

ЕРУ 24. Спасителни дейности с използване на алпийско оборудване

ЕРУ 25. Топографски карти и чертежи на сгради

ЕРУ 26. Ориентиране в непозната местност

ЕРУ 27. Евакуация на блокирани хора в бързотечащи води

ЕРУ 28. Действия за реагиране при пътнотранспортни произшествия

ЕРУ 29. Действия за реагиране при произшествия с опасни вещества

ПРОЕКТ

ЕРУ 30. Инженерно-спасителни дейности

ЕРУ 31. Тактика на реагиране при наводнения

ЕРУ 32. Спасителни дейности при разрушени строежи, строителни конструкции и движещи се маси

ЕРУ 33. Противопожарна подготовка и пожарогасителни действия

ЕРУ 34. Спасяване на пострадали с използване на въжени линии

3.2. Описание на единиците резултати от ученето за професията „Спасителни дейности за защита на населението“

3.2.1.Обща професионална подготовка по професията

ЕРУ 1	**Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда**
Резултат от учене 1.1	Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасни условия на труд (ЗБУТ) на работното място
Знания	• Познава основните нормативни актове за здравословни и безопасни условия на труд • Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване • Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки • Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции • Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации
Умения	• Прилага мерки за безопасност на работното място • Спазва хигиенните норми на работното място • Прилага инструкции за безопасна работа • Реагира правилно при аварийни ситуации
Компетентности	• Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на различните трудови дейности
Резултат от учене 1.2	Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда
Знания	• Познава нормативните актове, свързани с опазването на околната среда, и ЗБУТ • Познава трудовоправните норми, свързани със ЗБУТ • Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социалното развитие с цел защита на живота, здравето и работоспособността на работещите

ПРОЕКТ

Умения	• Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност • Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране • Използва технологии и материали, щадящи околната среда • Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място
Компетентности	• Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране • Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им • Способен е стриктно да следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията • Владее теоретични знания за: – хигиенните норми – здравословните и безопасни условия на труд на работното място – овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ – превантивната дейност за опазване на околната среда Част по практика на професията: • Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 2	**Икономика и предприемачество**
Резултат от учене 2.1	Познава основите на пазарната икономика
Знания	• Познава основни икономически понятия – търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена • Познава ролята на държавата в икономиката – данъци, бюджет, регулации • Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия • Разяснява основни понятия във финансите – приходи, разходи, печалба, инвестиции • Разбира значението на социалната и екологичната отговорност при ръководене на бизнес
Умения	• Използва основни икономически понятия като търсене, предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на професионалните си задачи

ПРОЕКТ

	• Отчита значението на основните финансови показатели като приходи, разходи, печалба и инвестиции
Компетентности	• Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти
Резултат от учене 2.2	Познава основите на предприемачеството
Знания	• Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката • Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес, включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план • Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на стопанска дейност
Умения	• Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност • Прилага знания за предприемачеството в работната си среда
Компетентности	• Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания • Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания • При необходимост представя идеи и предложения пред клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката • Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус • Участва в разработването на бизнес план на фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.2. Отраслова професионална подготовка по професията

ЕРУ 3	**Комуникативни умения и професионална етика**
Резултат от учене 3.1	Общува ефективно с членовете на работния екип при изпълнение на служебни дейности
Знания	• Изброява основните длъжности в екипа и обяснява тяхната роля

ПРОЕКТ

	• Разяснява как функционира екипът и какви са типовете взаимодействие между членовете му • Описва каналите за комуникация вътре в организацията (например доклади, съобщения, електронна поща)
Умения	• Общува ясно и разбираемо с колеги и преки ръководители при изпълнение на задачи • Използва подходящ тон, изказ и поведение съгласно професионалния етикет • Работи съвместно с екипа при разпределяне на задачи, смени и служебни задължения • Прилага основни правила при комуникация в дигитална среда (електронна поща, платформи, месинджъри)
Компетентности	• Поддържа професионален стил на общуване, съобразен с организационните правила • Разпознава ситуация, в която трябва да се обърне към ръководител или да съобщи информация • Работи в екип, като спазва правилата на делово поведение и професионална отговорност
Резултат от учене 3.2	• Приложимо използва комуникационни умения при конфликти, инциденти и нестандартни ситуации
Знания	• Изброява основни етични правила при комуникация на работното място • Описва разликите между вербална и невербална комуникация • Обяснява основни причини за възникване на конфликти и методи за тяхното избягване
Умения	• Прилага техники за спокойно и уважително поведение при напрежение и спорове • Участва в ролеви игри или симулации за поведение в кризисни ситуации (например аварии, технически проблеми, спешни случаи) • Провежда устен инструктаж или дава кратко писмено съобщение (доклад, бележка, имейл)
Компетентности	• Избира подходящ начин на общуване спрямо ситуацията и човека, с когото комуникира • Демонстрира самоконтрол и адекватност в напрегнати ситуации • Спазва професионални и етични стандарти в писмената и устната комуникация
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Дефинира основни понятия, правила и етични норми в професионалната комуникация • Описва структурата на работния екип и каналите за вътрешна комуникация • Обяснява подходящо поведение и комуникация при конфликти, инциденти и кризисни ситуации Част по практика на професията: • Демонстрира ефективно устно и писмено общуване в симулирани професионални ситуации • Участва адекватно в екипна комуникация и при провеждане на инструктаж или доклад

ПРОЕКТ

	• Избира подходящи комуникационни стратегии в условия на напрежение или конфликт
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 4	**Организация, функции и координация в системата за национална сигурност**
Резултат от учене 4.1	Разбира структурата, функциите и елементите на системата за национална сигурност на държавата
Знания	• Дефинира понятието „национална сигурност“ и нейната мисия в обществото • Изброява основните цели и функции на системата за национална сигурност • Разграничава основните компоненти: органи, институции, сили, ресурси • Познава видовете заплахи за сигурността – природни, техногенни, социални, икономически, информационни • Разбира ролята на взаимодействието между различните сфери на сигурността (вътрешна, външна, икономическа, екологична и др.)
Умения	• Представя с примери какво включва дейността по осигуряване на сигурността на държавата и населението • Илюстрира с конкретни случаи заплахи или кризи, засягащи повече от един елемент на сигурността • Обяснява защо координацията между институциите е ключова в ситуации на заплаха • Описва последици от отслабване или нарушаване на даден елемент от системата за сигурност
Компетентности	• Анализира връзките между елементите на системата за национална сигурност • Разсъждава върху необходимостта от цялостен подход и превенция • Аргументира ролята на всеки гражданин и професионалист в изграждането на устойчива система за сигурност
Резултат от учене 4.2	Разпознава институциите и службите, имащи роля в сигурността и обществения ред, и обяснява тяхното взаимодействие
Знания	• Изброява основните държавни структури, които работят за сигурността и обществения ред • Разграничава институции с различен фокус: вътрешна сигурност, обществен ред, опазване на населението, защита при бедствия и др. • Познава принципите на координация и обмен на информация между тези институции • Идентифицира примери за съвместни действия при инциденти, кризи или рутинни дейности
Умения	• Дава примери за взаимодействие между служби в реални или симулирани ситуации

ПРОЕКТ

	• Обяснява как протича координацията при сигнали за инциденти, природни бедствия, заплахи за обществения ред • Създава схематично представяне на комуникация между институции при сценарий • Описва процеса на вземане на решения и предаване на информация при служебни действия
Компетентности	• Анализира ползите от съгласуваната работа между различни звена на сигурността • Демонстрира разбиране за необходимостта от баланс между институционални отговорности и колективна реакция • Разглежда сигурността като система от взаимосвързани компоненти, в която взаимодействието е ключово
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Дефинира основни понятия (сигурност, функции, компоненти) • Изброява институциите и описва техните основни задачи • Обяснява логиката на взаимосвързаност между видовете сигурност и звената в системата Част по практика на професията: • Анализира примерна ситуация, застрашаваща националната сигурност или обществения ред • Представя схема за взаимодействие между институции при възникване на инцидент • Изказва аргументирано мнение за нуждата от съгласувана работа и превенция
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.3. Специфична професионална подготовка

ЕРУ 5	**Правна подготовка по професията**
Резултат от учене 5.1	Спазва нормативните изисквания при спасителните дейности
Знания	• Познава Конституцията на страната, законите и международните договори, по които Република България е страна • Описва нормативната уредба, свързана с организацията и провеждането на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи • Описва процедурите за защита на информацията и личните данни • Посочва задълженията на спасителя за взаимодействие със структурите на единната спасителна система
Умения	• Спазва нормативната уредба, свързана с организацията и провеждането на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи • Спазва изискванията за защита на информацията и личните данни

ПРОЕКТ

	• Взаимодейства с органите за обществен ред и сигурност
Компетентности	• Способен е самостоятелно да прилага точно нормативните изисквания за извършване на спасителни дейности • Работи при зачитане и гарантиране на правата и свободите на гражданите и тяхното достойнство
Резултат от учене 5.2	Спазва нормативна уредба, регламентираща дейностите, свързани с реагиране при произшествия с пострадали в затворени пространства при разрушаване на сгради и строителни конструкции
Знания	• Описва нормите на Конституцията на страната, законите и международните договори, по които Република България е страна • Описва нормативната уредба, свързана с организацията и провеждане на реагирането при произшествия с пострадали в затворени пространства при разрушаване на сгради и строителни конструкции • Описва процедурите за реагиране • Посочва задълженията на спасителя за взаимодействие със структурите на Единната спаситгелна система (ЕСС) при произшествия с пострадали в затворени пространства при разрушаване на сгради и строителни конструкции
Умения	• Спазва нормативната уредба, свързана с организацията и провеждането на реагирането при произшествия с пострадали в затворени пространства при разрушаване на сгради и строителни конструкции • Спазва процедурите за реагиране • Взаимодейства със структурите на ЕСС при произшествия с пострадали в затворени пространства при разрушаване на сгради и строителни конструкции
Компетентности	• Способен е самостоятелно да прилага точно нормативните изисквания за извършване на спасителни дейности при произшествия с пострадали в затворени пространства при разрушаване на сгради и строителни конструкции • Работи при зачитане и гарантиране на правата и свободите на гражданите и тяхното достойнство
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно правното регламентиране на спасителната дейност Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано определя най-подходящите действия в зададения казус/сценарий правното прилагане на спасителни дейности
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 6	**Първа долекарска помощ на пострадали при бедствия, аварии и катастрофи**
Резултат от учене 6.1	Прилага подходящи мерки на мястото на инцидента

ПРОЕКТ

Знания	• Идентифицира рискови фактори на мястото на инцидента • Посочва техническите средства за сигнализиране на инцидента • Описва реда и последователността за оповестяване на медицинските екипи
Умения	• Обезопасява мястото на инцидента • Извършва дейностите за обезопасяване на мястото на инцидента • Разпознава различните типове травми и медицински състояния • Предоставя информация за състоянието на пострадалите
Компетентности	• Способен е да организира по безопасен начин дейностите по оказване на първа долекарска помощ на мястото на инцидента • Информира медицинските екипи (спешните здравни центрове) за типа на инцидента, състоянието на пострадалия/те, условията на мястото на инцидента, както и за състоянието на маршрутите за достъп
Резултат от учене 6.2	Оказва първа долекарска помощ
Знания	• Познава анатомията и основните физиологични процеси на човека, нараняването на тъканите, органите и системите изгарянията, измръзванията, травматичните увреждания на скелета, шоковите състояния • Изрежда симптомите на различните травматични състояния • Посочва спецификата на различните животозастрашаващи състояния • Описва причините и признаците на различните типове травми и състояния
Умения	• Осъществява всички необходими незабавни мерки (в т.ч. изкуствено дишане и сърдечен масаж, кръвоспиране, помощ при отравяния и т.н.) • Разпознава типовете травми и наранявания • Извършва обездвижване (имобилизация) на различни видове счупвания (фрактури) при нужда • Осигурява необходимите мерки за стабилизиране състоянието на пострадалия
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да проведе правилно необходимите действия по оказване на първа долекарска помощ в съответствие с типа травма или животозастрашаващо състояние
Резултат от учене 6.3	Извършва дислоциране на пострадалия
Знания	• Познава различните типове щатни и импровизирани средства за транспорт • Описва способите за безопасно пренасяне на тежко пострадал върху носилка • Посочва на какви изисквания трябва да отговаря средството за транспорт в зависимост от типа травма • Посочва процедурите за пренасяне на пострадал при пресечен терен и товарене на носилка с пострадал в превозно средство
Умения	• Осигурява изискванията, на които трябва да отговаря средството за транспорт в зависимост от типа травма

ПРОЕКТ

	• Избира подходящ метод за пренасяне на тежко пострадал върху носилка • Работи с различни видове носилки • Избира оптимален и безопасен маршрут за транспортиране
Компетентности	• Способен е да изготви различни импровизирани средства за транспортиране на пострадалия според спецификата на травмата • Организира самостоятелно и ефективно транспортирането на пострадалия
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно: първа помощ и транспортиране на пострадал Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано решава поставения казус, свързан с оказване на първа помощ и транспортиране на пострадал • Обяснява точно и вярно необходимите действия според типа травма или животозастрашаващо състояние
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 7	**Подготвя пострадал, блокиран в моторни превозни средства след пътнотранспортно произшествие, за изваждане**
Резултат от учене 7.1	Определя точките на заклещване и механизма на нараняване на блокиран пострадал в моторни превозни средства
Знания	• Познава различните типове сблъсъци при пътнотранспортно произшествие и местата за заклещване на пострадали • Познава разпределение на силите по конструкцията на моторно превозно средство при различните видове сблъсъци при пътнотранспортно произшествие • Познава деформациите на конструкцията при различните видове сблъсъци при пътнотранспортно произшествие • Познава характеристиките на „същинското заклещване“ и на „относителното заклещване“ на пострадал в моторно превозно средство
Умения	• Определя типа сблъсък на моторно превозно средство при пътнотранспортно произшествие • Разпознава местата на заклещване на пострадалите в моторно превозно средство след пътнотранспортно произшествие • Разпознава изместването на конструктивните елементи на моторно превозно средство, блокиращи пострадалите при пътнотранспортно произшествие • Разпознава „същинското заклещване“ и „относителното заклещване“ на пострадал в моторно превозно средство след пътнотранспортно произшествие
Компетентности	• Способен е самостоятелно да разчете конструктивните деформации и да открие местата на заклещване на пострадали в моторно превозно средство след пътнотранспортно произшествие

ПРОЕКТ

Резултат от учене 7.2	Познава механизма на нараняване на блокиран пострадал в моторни превозни средства след пътнотранспортно произшествие
Знания	• Описва различните въздействия върху моторно превозно средство при пътнотранспортно произшествие, водещи до нараняване на пострадали пътници • Познава механизма на нараняване на пострадали в моторно превозно средство при централен челен удар, при челен удар, изместен от центъра, при страничен удар, при удар отзад, при ротационен удар, при удар и преобръщане • Познава механизма на нараняване на пострадали в моторно превозно средство при удар с влизане на едно моторно превозно средство под или над друго моторно превозно средство • Описва действията за защита от нараняване на пострадалите при манипулации върху моторно превозно средство, претърпяло пътнотранспортно произшествие • Описва действията за подготовка за изваждане на пострадалите, блокирани в моторно превозно средство след пътнотранспортно произшествие
Умения	• Разпознава въздействията върху моторни превозни средства, водещи до нараняване на пострадали пътници • Определя нараняванията на пострадали в моторни превозни средства при централен челен удар, при челен удар, изместен от центъра, при страничен удар, при удар отзад, при ротационен удар • Определя нараняванията на пострадали в моторни превозни средства при удар и преобръщане на моторни превозни средства, при удар с влизане на едно моторно превозно средство под или над друго моторно превозно средство • Извършва действия за защита от нараняване на пострадалите при манипулации върху моторно превозно средство, претърпяло пътнотранспортно произшествие • Извършва действия за подготвяне за изваждане на пострадалите, блокирани в моторно превозно средство след пътнотранспортно произшествие
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да осигури достъп и защита на пострадали при манипулации върху моторното превозно средство, претърпяло пътнотранспортно произшествие, и да подготви и стабилизира пострадалите, блокирани в моторното превозно средство след пътнотранспортно произшествие за изваждането им без травми
Резултат от учене 7.3	Спазва правилата и реда за действие при пътнотранспортно произшествие с моторно превозно средство
Знания	• Описва начините за събиране на информация при пътнотранспортно произшествие и опасностите за реагиращи, наблюдатели и пострадали при произшествие • Познава местоположението и точките на заклещване на пострадали в деформирано моторно превозно средство

ПРОЕКТ

	• Познава методите за обезопасяване на района на пътнотранспортно произшествие за управление трафика на автомобили • Познава реда за откачване на акумулаторната батерия при произшествие и стабилизиране на моторното превозно средство • Познава методите за осигуряване на пространство за изваждане на блокирани пострадали в моторно превозно средство след пътнотранспортно произшествие
Умения	• Извършва разузнаване и оценка на ситуацията при пътнотранспортно произшествие • Открива и локализира пострадалите в или извън превозното средство • Определя точките на заклещване и рисковете при изваждане на пострадали • Обезопасява и сигнализира района на произшествието • Управлява трафика за осигуряване на безопасност при спасителните действия • Откачва акумулаторната батерия при спазване на последователността
Компетентности	• Способен е самостоятелно да организира спасителните действия при пътнотранспортно произшествие
Резултат от учене 7.4	Осигурява необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали от лек автомобил
Знания	• Описва методите за осигуряване на пространство за изваждане на блокирани пострадали при различни позиции на автомобила (на колела, на една страна, на таван) • Описва начините за премахване на стъкла от автомобилните прозорци след пътнотранспортно произшествие • Познава начините за отваряне или отстраняване на блокирана врата на лек автомобил • Описва методите за прегъване или премахване на тавана на моторно превозно средство • Познава начините за изместване на арматурното табло или други вътрешни елементи за осигуряване на достъп
Умения	• Прилага методи за осигуряване на пространство за изваждане на пострадали от лек автомобил при различни позиции • Премахва или срязва автомобилни стъкла с цел осигуряване на достъп до блокирани пострадали • Отстранява и отваря блокирани врати за създаване на спасителен отвор • Премахва или прегъва тавана на автомобила за достъп до пострадалите • Измества арматурното табло или други компоненти с цел освобождаване на заклещени пострадали
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да организира и прилага различните техники за осигуряване на необходимото пространство за достъп и изваждане на блокирани пострадали от лек автомобил след пътнотранспортно произшествие

ПРОЕКТ

Резултат от учене 7.5	Познава конструктивните особености на тежкотоварните моторни превозни средства
Знания	• Познава различните типове тежкотоварни моторни превозни средства • Познава видовете конструкции на кабините и носещите рами на тежкотоварни МПС • Описва конструктивните елементи на кабините и товарните рамки • Познава материалите за изграждане на конструктивни елементи • Описва разпределението на усилията и енергията при сблъсък
Умения	• Разпознава типовете тежкотоварни моторни превозни средства и конструкциите на техните кабини • Разпознава конструктивните елементи и подсилващи структури • Разпознава материалите, използвани в конструкцията на тежкотоварните моторни превозни средства • Разчита схемите на натоварване и деформации при сблъсък • Работи със заключващия механизъм с централен („царски“) болт за закачане и откачане на ремарке/полуремарке
Компетентности	• Способен е да намира необходимата информация в справочна литература и електронни бази данни за различни видове конструкции на тежкотоварните моторни превозни средства и да определи материала, от който са изградени елементите на конструкцията на тежкотоварните моторни превозни средства
Резултат от учене 7.6	Осигурява необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали от тежкотоварните моторни превозни средства
Знания	• Описва методите за осигуряване на пространство за изваждане на блокирани пострадали от тежкотоварни МПС • Описва начините за премахване на стъкла, врати, таван и вътрешни елементи на кабината • Описва методите за прегъване или премахване на конструктивни елементи при различни деформации • Познава начините за стабилизиране и контрол на товара при реагиране • Описва начините за безопасно изместване на арматурно табло или други препятстващи елементи
Умения	• Прилага методи за създаване на достъпно пространство при различни позиции и деформации на тежкотоварно моторно превозно средство • Премахва или срязва стъкла и отстранява врати при ограничен достъп • Премахва или прегъва таван за улесняване на евакуацията • Измества арматурно табло и вътрешни компоненти за осигуряване на достъп • Укрепва и отстранява товара при необходимост за безопасност и достъп
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да организира и извърши осигуряване на необходимото пространство за изваждане на

ПРОЕКТ

	блокирани пострадали в съответствие с конструкциите на тежкотоварните моторни превозни средства
Резултат от учене 7.7	Познава конструктивните особености на автобусите
Знания	• Познава различните типове автобуси • Познава видовете конструкции и материалите за изграждане на автобуси • Описва конструктивните елементи на кабините, вратите и седалките на автобусите • Описва различните видове стъкла на прозорците на автобусите • Описва разпределението на усилията и енергията по конструкцията при сблъсък
Умения	• Разпознава типовете автобуси и техните конструктивни особености • Разпознава конструктивните елементи за подсилване и използваните материали • Разчита схемите на усилията и деформациите при сблъсък • Определя деформациите на вратите и седалките на автобусите • Разпознава различните видове стъкла и елементи на автобусната конструкция
Компетентности	• Способен е да намира необходимата информация в справочна литература и електронни бази данни за различни видове конструкции на автобусите и да определи материала, от който са изградени елементите на конструкцията им
Резултат от учене 7.8	Осигурява необходимото пространство за изваждане на пострадали, блокирани от автобуси
Знания	• Описва методите за осигуряване на пространство за изваждане на пострадали според конструкцията на автобуса • Описва начините за премахване на стъкла и врати при пътнотранспортно произшествие • Описва начините за прегъване или премахване на тавана на автобуса • Описва методите за изрязване на проход или отвор в конструкцията • Описва начините за изместване на арматурно табло или други вътрешни елементи
Умения	• Прилага методите за осигуряване на пространство за изваждане на блокирани пострадали • Премахва или срязва стъкла, врати и седалки при нужда • Премахва или прегъва тавана на автобуса при ограничен достъп • Измества арматурното табло и вътрешни конструкции, затрудняващи евакуацията • Изрязва отвор в конструкцията на автобуса за достъп до пострадалите
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да организира и извърши осигуряване на необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали в съответствие с конструкциите на автобуса след пътнотранспортно произшествие

ПРОЕКТ

Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно: механизма на нараняване на пътник в моторно превозно средства, претърпяло пътнотранспортно произшествие • Демонстрира задълбочени познания относно: правилата и реда за действие при пътнотранспортно произшествие с моторни превозни средства • Демонстрира теоретични познания за методите за осигуряване на необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали от лек автомобил • Демонстрира теоретични познания за методите за осигуряване на необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали от тежкотоварните моторни превозни средства • Демонстрира задълбочени познания относно правилата и реда за действие при пътнотранспортно произшествие с автобуси • Демонстрира теоретични познания за методите за осигуряване на необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали от автобуси Част по практика на професията: • По зададен казус изпълнява точно, спазвайки мерките за здравословни и безопасни условия при работа, поставената групова задача, свързана с изваждане на пострадал, блокиран в лек автомобил, претърпял пътнотранспортно произшествие • По зададен казус изпълнява точно, спазвайки мерките за здравословни и безопасни условия при работа, поставената групова задача, свързана с изваждане на пострадали, блокирани в автобус, претърпял пътнотранспортно произшествие • По зададен казус изпълнява точно, спазвайки мерките за здравословни и безопасни условия при работа, поставената групова задача, свързана с изваждане на пострадал, блокиран в тежкотоварно моторно превозно средство, претърпяло пътнотранспортно произшествие • Демонстрира правилно и точно необходимите действия за изваждане на пострадал от моторни превозни средства, претърпели пътнотранспортно произшествие, според типа на неговата травма или животозастрашаващо състояние • Вярно, точно и мотивирано са определени действията, които следва да се предприемат за осигуряване на необходимото пространство за изваждане и подготовка на пострадали, блокирани в моторни превозни средства след пътнотранспортно произшествие
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 8	**Оперативни дейности при аварии и инциденти с опасни вещества**
Резултат от учене 8.1	Познава видовете опасни вещества

ПРОЕКТ

Знания	• Познава нормативните актове, регламентиращи класификацията на опасни вещества • Описва въздействието на опасни вещества върху здравето и околната среда • Познава физичните и химичните свойства на опасните вещества • Познава рисковете от радиационно и биологично замърсяване • Описва пътищата за проникване на опасни вещества в човешкото тяло
Умения	• Разпознава симптомите и вредните въздействия на опасните вещества, засягащи здравето на човека • Определя риска за здравето и околната среда • Обяснява методите за защита от замърсяване • Описва последиците от йонизиращи лъчения • Идентифицира групи вещества според степента на опасност
Компетентности	• Способен е да обясни свойствата и опасностите при авария и инцидент с различните видове опасни вещества
Резултат от учене 8.2	Работи със средствата за детекция на опасни вещества и материали
Знания	• Познава техническите средства за детекция на опасни вещества и материали • Описва реда за подготовка и работа със средствата за детекция • Дефинира реда за деконтаминация и съхранение на средствата за детекция • Познава нормативните актове и други документи, регламентиращи експлоатацията и отчета на средствата за детекция на опасни вещества и материали
Умения	• Подготвя приборите за детекция на опасни вещества и материали за работа • Извършва реални измервания с приборите • Извършва видовете технически обслужвания на средствата за детекция • Попълва документите, регламентиращи отчета на средствата за детекция
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да работи със средствата за детекция на опасни вещества и материали в променящи се условия и различна среда • Способен е самостоятелно да извърши техническото обслужване на средствата за детекция на опасни вещества и материали
Резултат от учене 8.3	Идентифицира опасните вещества
Знания	• Познава източници за идентификация на опасните вещества • Познава Европейските спогодби за международен превоз на опасни товари • Познава опасните свойства според етикети, табели и документи • Разчита кемлерови табели и знаци за опасност • Познава критериите за определяне на основна опасност
Умения	• Идентифицира вещества по знаци, етикети и документи • Определя риска от веществото по вида на маркировката • Работи с наличната информация за предприемане на действия

	• Извършва анализ на риска според вида на веществото • Разпознава класа и основната опасност на веществото
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да идентифицира опасните вещества при инцидент в променящи се условия и различна среда
Резултат от учене 8.4	Разузнава района на произшествия с опасни вещества
Знания	• Познава техниката за разузнаване и методите за събиране на информация при произшествия с опасни вещества • Познава принципите за определяне на замърсени зони и контролирани периметри • Познава участниците и управлението в действията при инциденти • Познава метеорологичните влияния върху разпространението • Познава методи за сортиране на пострадали в рисковата зона
Умения	• Извършва разузнаване и оценка на опасностите • Определя контролирани зони и периметри • Организира евакуация и сортиране на пострадали • Управлява действия на място на инцидента • Определя необходимите защитни мерки
Компетентности	• Способен е в екип да разузнава района на инцидента и да определя опасностите за хора и околна среда
Резултат от учене 8.5	Използва личните предпазни средства за защита при ликвидиране на последиците от инцидент с опасни вещества
Знания	• Познава нормативната уредба, свързана с използване на лични предпазни средства за защита на кожата и дихателните органи от опасни вещества • Познава видовете лични предпазни средства • Познава принципа на защита • Познава устройството, правилата за използване и съхранение на лични предпазни средства • Познава нивото на защита в съответствие с риска от замърсяване с опасни вещества
Умения	• Подготвя и използва лични предпазни средства според средата • Планира дейности в замърсена среда • Работи в рискова среда, замърсена с опасни вещества при физически и климатични натоварвания • Осъществява комуникация в екип чрез радиосредства • Използва лични предпазни средства при евакуация и напускане на зоната
Компетентности	• Способен е в екип да извърши безопасно оперативни дейности за спасяване, ограничаване или ликвидиране на последиците от инцидент с опасни вещества, като използва необходимите лични предпазни средства
Резултат от учене 8.6	Извършва оперативни дейности за ликвидиране на последиците от инцидент с опасни вещества
Знания	• Познава методите за реагиране и ликвидиране на последствията от инцидент с опасни вещества

ПРОЕКТ

	• Описва начините за реагиране според информацията за количеството, вида, поведението и разпространението на опасни вещества • Познава методи за пожарогасене и охлаждане • Познава техниката и средствата за ограничаване на разпространението на опасни вещества • Познава процедурите за вземане на проби и обезопасяване при инцидент с опасни вещества
Умения	• Избира методите и начините за ликвидиране на последиците от инцидент в обект и при транспорт на опасни вещества • Реагира при запалими или токсични вещества • Работи с техника за обезопасяване и неутрализация • Взема проби от замърсени повърхности • Оказва съдействие при събиране на опасните отпадъци от инцидента
Компетентности	• Способен е в екип да организира и извърши оперативни дейности за ограничаване или ликвидиране на последиците от инцидент с опасни вещества
Резултат от учене 8.7	Изгражда деконтаминационни системи
Знания	• Познава пътищата за първично и вторично замърсяване с опасни вещества • Посочва материалите, които абсорбират и адсорбират опасни вещества при замърсяване • Познава методи за премахване и неутрализиране на замърсители • Познава процедурите и средствата за деконтаминация • Описва организацията на деконтаминационните пунктове
Умения	• Определя замърсяването от опасно вещество върху хора, животни, оборудване и заобикалящата среда и източниците за вторично замърсяване • Избира и прилага метод за деконтаминация • Организира зона и оборудване за деконтаминация • Провежда деконтаминация на хора, превозни средства и сгради
Компетентности	• Способен е в екип да изгради деконтаминационни системи за почистване на замърсяването с опасни вещества на хора, специализирано оборудване, имущество и заобикалящата среда
Резултат от учене 8.8	Извършва спасяване на пострадали и отстраняване на замърсяванията с опасни вещества
Знания	• Познава нормативната уредба и методите за спасяване при заразяване с опасни вещества • Познава действията за евакуация при различни видове пострадали • Познава принципите за оказване на първа помощ и информиране на медицински екипи • Разбира процесите в деконтаминационните сектори • Познава действията при спешна и масова деконтаминация • Описва действията за деконтаминация на критични, спешни и амбулаторни пострадали при инцидент с отделяне на опасни химични вещества

ПРОЕКТ

Умения	• Евакуира пострадали при спазване на процедурите • Прилага сортировка и деконтаминация на пострадали • Оказва първа помощ и подготвя трансфер • Информира спешните екипи за рисковете • Работи в съответствие с протоколите за критични състояния
Компетентности	• Способен е в екип да организира и извърши извеждане на пострадалите от замърсена зона и премахване на замърсяването с опасни вещества
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно въздействия на опасните вещества, засягащи здравето на човека • Демонстрира задълбочени познания относно методите за откриване и идентифициране на опасни вещества и материали • Познава експлоатацията и обслужването на средствата за детекция на опасни вещества и материали • Избира оптимални подходи за извършване на ликвидационни дейности на последиците при инциденти с опасни вещества и материали и обезпечаване на безопасност при спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи Част по практика на професията: • Точно и вярно решава поставения казус, свързан със симптомите на вредното въздействие на опасните вещества върху здравето на човека • Точно и вярно решава поставения казус, свързан с осъществяването на ликвидационни дейности на последиците при конкретния инцидент с опасни вещества и материали • Точно и вярно решава поставения казус, свързан с осъществяването на спасителни дейности при конкретния инцидент с опасни вещества и материали • Определя точно и обосновано опасностите и наличните рискови фактори за пострадалите, реагиращите органи и структури и населените места при произшествие с опасни вещества
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 9	**Оперативни дейности при радиационни аварии и инциденти с източници на йонизиращи лъчения**
Резултат от учене 9.1	Познава основните принципи и методи в радиационната защита
Знания	• Описва същността на радиоактивността и различните видове йонизиращи лъчения • Познава видовете източници на йонизиращи лъчения • Познава взаимодействието на йонизиращи лъчения с материята • Описва биологичното действие на йонизиращи лъчения върху човешкия организъм • Познава основните принципи и методи за радиационна защита

ПРОЕКТ

Умения	• Обяснява радиоактивното превръщане и разграничава видовете йонизиращи лъчения • Определя видовете източници на йонизиращи лъчения • Обяснява зависимостта на радиобиологичния ефект от вида доза и енергия на йонизиращи лъчения • Прилага правилата за радиационна защита • Прилага методите за защита при работа с източници на йонизиращи лъчения
Компетентности	• Способен е самостоятелно да обясни радиобиологичните последствия за хората при инцидент с радиоактивни вещества, методите за защита от радиационно облъчване
Резултат от учене 9.2	Работи със средствата за детекция на радиоактивни вещества и материали (дозиметрични прибори)
Знания	• Познава методите за измерване на йонизиращи лъчения • Познава устройството и принципа на действие на дозиметрични прибори • Описва реда за работа и деконтаминация на средствата за детекция • Определя местоположението и идентифицира източници на йонизиращи лъчения • Познава нормативната уредба за експлоатация и отчет на средствата
Умения	• Подготвя и използва приборите за измерване на гама-фон и радиоактивно замърсяване • Провежда дозиметричен контрол и измервания • Спазва правилата за радиационна защита при работа с източници • Извършва техническо обслужване на детекционните средства • Попълва документите, регламентиращи отчета на средствата за детекция
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да работи със средствата за детекция и самостоятелно да извърши техническо обслужване на дозиметричните прибори
Резултат от учене 9.3	Разузнава района на инцидента, свързан с радиоактивни вещества и материали и други източници на йонизиращи лъчения
Знания	• Посочва риска за хората и околната среда • Познава техниката и апаратурата за разузнаване • Описва методите за определяне на изотопния състав и границите на замърсяване • Познава правилата за дозиметричен контрол на замърсени обекти • Описва управленската структура при овладяване на последиците от инцидента
Умения	• Извършва разузнаване на района при инциденти с йонизиращи лъчения • Определя граници на замърсяване и контролира рисковите зони • Извършва оценка на ситуацията и приоритизира мерките за защита

	• Провежда сортировка и спасяване на пострадали • Извършва дозиметричен контрол и документира дейностите
Компетентности	• Способен е в екип да извърши разузнаване и да събере необходимата информация в района на произшествия, свързани с радиоактивни вещества и материали и други източници на йонизиращи лъчения за определяне на опасностите за пострадалите
Резултат от учене 9.4	Извършва оперативни дейности при инциденти с източници на йонизиращи лъчения
Знания	• Познава нормативната уредба и институциите за реагиране при инциденти с йонизиращи лъчения • Описва организационните и техническите мерки за защита на хората • Познава границите на дозите за населението и при аварийно облъчване • Описва методите за деконтаминация и необходимите ресурси • Описва реда за радиационен мониторинг и документиране
Умения	• Извършва дейности за защита на хората от замърсяване с радиоактивни вещества и риск от облъчване с йонизиращи лъчения • Определя и локализира замърсяването и радионуклидите • Провежда радиационен мониторинг и дозиметричен контрол • Взаимодейства с органите за намеса при авария • Изгражда деконтаминационна система и документира инцидента
Компетентности	• Способен е в екип да организира и извърши оперативни дейности за ограничаване или ликвидиране на последиците от инцидент с източници на йонизиращи лъчения
Резултат от учене 9.5	Организира аварийно планиране и аварийна готовност при ядрени и радиационни аварии
Знания	• Описва действията за ограничаване и намаляване на последиците от аварията върху здравето и безопасността на населението и персонала • Описва оценката на радиационния риск и рисковите категории • Описва фазите на аварията и съответните мерки за защита • Посочва зоните за аварийно планиране и нивата на замърсяване • Описва методите за евакуация, деконтаминация и мониторинг
Умения	• Извършва действия за ограничаване на последиците от авария • Разграничава фазите и рисковите категории на ядрени съоръжения и обекти с радиационни източници • Изпълнява действия за защита на населението, животните и водоизточниците в различните фази на аварията • Извършва радиационно разузнаване и мониторинг • Провежда деконтаминация на хора и материални средства
Компетентности	• Способен е в екип да извърши действия за ограничаване и намаляване на последиците от радиационните аварии върху здравето и безопасността на персонала и населението, качеството на живот, материалните ценности и околната среда

ПРОЕКТ

Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно: – методите за откриване и идентифициране на радиоактивни вещества и източници на йонизиращи лъчения при инцидент – експлоатацията и използването на средствата за детекция на радиоактивни вещества и материали – демонстрира задълбочени познания относно биологично въздействие на йонизиращото лъчение при външно и вътрешно облъчване на организма на човека Част по практика на професията: • Точно и вярно решава поставения казус, свързан с идентифициране на радиоактивни вещества при конкретния инцидент • Обяснява точно и обосновано необходимите действия за спасяване и намаляване риска от замърсяване и облъчване при инцидент с радиоактивни вещества и източници на йонизиращи лъчения
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 10	**Извършва инженерно-спасителни работи**
Резултат от учене 10.1	Разпознава основни строителни конструкции
Знания	• Познава основните елементи и конструкции на сградите • Познава знаците и обозначенията на чертежи, монтажни планове и спецификации • Познава основните строителни продукти и тяхната област на приложение • Посочва характеристиките на сгради по отношение на устойчивост на външни въздействия
Умения	• Разграничава основните елементи на една сграда • Определя вида строителна конструкция • Определя теглото на строителните елементи според строителните материали, от които са изработени • Разчита различните видове чертежи, монтажни планове и спецификации
Компетентности	• Самостоятелно класифицира елементите на сградата по различни признаци
Резултат от учене 10.2	Познава видовете комунално-енергийни мрежи
Знания	• Познава елементите на водоснабдителни и канализационни мрежи (сградни, дворни, улични) • Познава елементите на водопроводните мрежи в населеното място • Познава елементите на електропреносната мрежа за високо, средно и ниско напрежение • Познава елементите на газоразпределителни и сградни газопроводни инсталации

ПРОЕКТ

	• Познава арматурата за спиране на водопроводната мрежа при аварии
Умения	• Разпознава елементите на водопроводни мрежи на сградите • Спира водата във водопроводната мрежа чрез арматурата на мрежата или по принудителен начин при аварийни ситуации, водещи до произшествия • Извършва дейностите за възстановяване на проходимостта на канализационни мрежи • Извършва дейности за аварийно спиране на съоръжения и инсталации на електропреносната мрежа за високо, средно и ниско напрежение
Компетентности	• Организира заедно с екипа аварийно спиране на съоръжения от различни комунално-енергийни мрежи
Критерии за оценяване	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно последиците от бедствията и техногенните аварии, строителните конструкции, повреди в комунално-енергийни мрежи и последствия от тях Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано решава поставения казус, свързан с оказване на търсене и транспортиране на пострадали при бедствията и техногенните аварии • Демонстрира правилните и точни действия според характера на инцидента и последствията от него
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 11	**Извършва дейности по оперативната защита при наводнения**
Резултат от учене 11.1	Извършва действия при наводнения
Знания	• Посочва начините за намаляване на нивото на водата на водохранилища • Посочва начините за аварийно понижаване на водното ниво • Посочва начините за възстановяване на водни течения на реки и канали • Познава начините за спиране на аварийно протичане на вода през хидротехническите съоръжения • Познава начините за аварийно укрепване, надграждане на съществуващи и изграждане на временни диги
Умения	• Извършва аварийно вдълбочаване на водоотвеждащи канали • Извършва аварийно понижаване на водното ниво • Извършва тампониране на хидротехнически съоръжения и др. • Извършва прорязване на хидротехнически съоръжения • Извършва отстраняване на заприщвания на водни течения • Извършва аварийно укрепване, надграждане на съществуващи и изграждане на временни диги • Отводнява частни и обществени сгради и имоти

ПРОЕКТ

Компетентности	• Способен е да участва в дейности за оперативна защита при наводнения
Резултат от учене 11.2	Познава хидротехническите съоръжения
Знания	• Познава различните хидротехнически съоръжения • Описва елементите на язовирите • Описва елементите на хвостохранилищата, шламохранилищата и сгуроотвали • Описва елементите на дигите • Посочва възможните аварийни ситуации по елементите на хидротехническите съоръжения, водещи до опасности от наводнение • Посочва начините за надграждане на язовирни стени и диги от земнонасипен тип • Посочва методите за ограничаване на опасността от наводнение при аварийни ситуации по елементите на хидротехническите съоръжения
Умения	• Разпознава различните видове хидротехнически съоръжения • Разпознава елементите на язовирите • Разпознава елементите на хвостохранилищата, шламохранилищата и сгуроотвали • Разпознава елементите на дигите • Прилага различните начини за надграждане на язовирни стени и диги от земно-насипен тип • Прилага методите за ограничаване на опасността от наводнение при аварийни ситуации по елементите на хидротехническите съоръжения
Компетентности	• Способен е самостоятелно и в екип да ограничи опасността от наводнение при аварийни ситуации по елементите на хидротехническите съоръжения, като следи отговорно за спазването на здравословните и безопасни условия на труд и последователността на действията
Критерии за оценяване	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно причините за настъпване на наводнения, последиците от наводнения, повредите по хидротехническите съоръжения, причиняващи наводняване на обширни сухоземни райони Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано решава поставения казус, свързан с ограничаване на опасността при наводнение • Демонстрира правилните и точни действия за ограничаване и ликвидиране последиците от наводнения
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 12	**Извършва неотложни аварийно-възстановителни работи**
Резултат от учене 12. 1	Осъществява радиокомуникация със спасителните екипи и административните органи

ПРОЕКТ

Знания	• Познава основите на радиокомуникацията – принципи, устройства, честоти • Борави с радиооперативна терминология и кодове • Познава процедурите и протоколите за радиокомуникация • Познава комуникацията в условия на извънредна ситуация • Разпознава рисковете и предизвикателствата при радиокомуникация
Умения	• Борави уверено с радиокомуникационно оборудване • Формулира и предава ясни и точни съобщения по радиовръзка • Получава, разбира и интерпретира съобщения от други екипи • Използва кодове и оперативни сигнали при комуникация в реално време • Реагира при технически затруднения с радиовръзката
Компетентности	• Способен е да води ефективна и отговорна комуникация в кризисна среда, съобразена с оперативната обстановка и необходимостта от точност
Резултат от учене 12.2.	Управлява безекипажни летателни, наземни и морски системи
Знания	• Познава класификацията на системите и видовете управление • Познава устройството и техническите характеристики • Дефинира принципите на управление • Владее комуникацията и координацията при управление • Познава правните, етичните аспекти и рисковете при експлоатация
Умения	• Подбира подходяща система според задачата и средата • Управлява безекипажни платформи чрез контролен интерфейс • Настройва параметри за движение според мисията • Осигурява стабилна връзка по време на управлението • Реагира при повреди или смущения по време на операция
Компетентности	• Управлява уверено системи в реална среда с ясно разпределение на задачи, извършва настройка, стартиране и контрол на системи от различен вид, като прилага нормативни, етични и технически принципи
Резултат от учене 12.3	Обезпечава безопасност на дейностите при спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи
Знания	• Познава реда за осъществяване на дейностите при неотложни аварийно-възстановителни работи при наводнения, операции по издирване и спасяване и химическата, биологическата и радиационната защита • Познава реда за координация на силите и средствата на съставните части на Единната спасителна система при неотложни аварийно-възстановителни работи • Посочва реда за обявяване на бедствено положение и условията за прекратяване на неотложни аварийно-възстановителни работи

	• Описва правилата за безопасна работа с машини и спасителни съоръжения при извличане/буксир на пострадали моторни превозни средства, почистване на пътното платно от разлети горивно-смазочни материали, снежни преспи • Познава изискванията за етично поведение с граждани по време на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи
Умения	• Спира течове, ограничава разливи, отстранява опасни предмети и съоръжения и др. • Евакуира пострадали и изгражда временни лагери • Транспортира пострадали и доставя стоки от първа необходимост • Почиства пътното платно от замърсители и снежни преспи • Извършва теглене на повредени моторни превозни средства
Компетентности	• Способен е да провежда неотложни аварийно-възстановителни работи самостоятелно или съвместно със сили и средства на съставните части на Единната спасителна система
Резултат от учене 12.4	Издирва и спасява пострадали
Знания	• Познава особеностите на разузнаване при разрушени строежи или части от тях • Познава особеностите на разузнаване при движения на маси (срутища, свлачища, кално-каменни порои, изкопни работи) • Познава особеностите на разузнаване при инциденти в повърхностни води • Познава процедурите за евакуиране на лица, изложени на опасност
Умения	• Извършва разузнаване при разрушени строежи или части от тях • Извършва разузнаване при движения на маси (срутища, свлачища, кално-каменни порои, изкопни работи) • Извършва разузнаване при инциденти в повърхностни води • Извършва евакуиране на лица, изложени на опасност
Компетентности	• Способен е да участва самостоятелно или в екип в операции по издирване и спасяване
Резултат от учене 12.5	Познава природните бедствия
Знания	• Познава видовете природни и техногенни бедствия • Идентифицира причините за аварии и основните рискове • Описва характеристиките на наводнения, свлачища и силни ветрове • Описва мерките за защита и възстановяване на проходимост • Познава условията при усложнена зимна обстановка
Умения	• Познава видовете природни и техногенни бедствия • Идентифицира причините за аварии и основните рискове • Описва характеристиките на наводнения, свлачища и силни ветрове • Описва мерките за защита и възстановяване на проходимост • Познава условията при усложнена зимна обстановка

ПРОЕКТ

Компетентности	• Способен е да участва по безопасен и ефективен начин в различни инженерни дейности, осъществявани по време на различните видове бедствия от природен и техногенен характер
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно обезпечаване на безопасност при спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи в условията на тежки последици от бедствия или произшествия Част по практика на професията: • Точно и вярно решава поставения казус, свързан с обезпечаване на безопасност при провеждане на неотложни аварийно-възстановителни работи • Демонстрира необходимите действия според характера на инцидента и наличните рискови фактори за спасителите и пострадалите
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 13	**Работа с автомобилна, инженерна, химическа и спасителна техника**
Резултат от учене 13.1	Използва транспортните средства
Знания	• Познава автомобилната, инженерната, химическата и спасителната техника по видове, марки и предназначение • Описва предназначението, устройството и действието на системите, агрегатите, възлите и елементите на различните спасителни техники • Описва видове конструкции на моторни превозни средства • Описва основните видове техническо обслужване на транспортните средства • Познава техническата документация за отчитане на изминат пробег, моторесурси, горива и работата на машините и агрегатите, с които работи • Описва правилата за безопасно управление на моторни превозни средства и движение на машините по пътищата и извън тях
Умения	• Разпознава автомобилната, инженерната, химическата и бронетанковата техника по видове, марки и предназначение • Управлява автомобилната, инженерната, химическата и бронетанковата техника • Разпознава вида на конструкцията на моторни превозни средства • Извършва видовете техническо обслужване • Спазва правилата за безопасно управление на моторни превозни средства и движение на машините по пътищата и извън тях

	• Попълва техническата документация за отчитане на изминат пробег, моторесурси, горива и работата на машините и агрегатите, с които работи
Компетентности	• Способен е да управлява правилно и отговорно автомобилна и друга техника
Резултат от учене 13.2	Превозва хора, животни, техника и товари
Знания	• Познава мероприятията при евакуация на хора, селскостопански животни, техника • Описва изискванията за превоз на хора • Описва изискванията за транспортиране на техника и материални средства • Познава инструментите, приспособленията, такелажните и крепежните средства за прикачване на пострадалото моторно превозно средство към влекача • Описва начина за подготвяне на повредени машини за евакуация чрез транспортиране • Описва начина за подготвяне на повредени машини за евакуация чрез теглене
Умения	• Управлява автомобилна и друга техника съгласно изискванията на плана за евакуиране • Извършва превоз на хора • Извършва превоз на техника и материални средства • Използва инструменти, приспособления, такелажни и крепежни средства за прикачване на пострадалото моторно превозно средство към влекача • Подготвя повредени машини за евакуация чрез транспортиране • Подготвя повредени машини за евакуация чрез теглене • Използва максимално ефективно автомобилната, инженерната, химическата, спасителната и други техники, апаратура и помощни средства при масови бедствия
Компетентности	• Способен е да спазва изискванията на нормативната уредба за превоз на хора, техника и материални средства • Способен е да използва ефективно автомобилната, инженерната, химическата, спасителната и други техники, апаратура и помощни средства при евакуация при масови бедствия
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени теоретични знания относно диагностика, техническо обслужване и ремонт на транспортна техника, в т.ч. и на техните двигатели с вътрешно горене • Демонстрира задълбочени теоретични знания относно изискванията за превозване на хора, животни, техника и товари Част по практика на професията: • Поставената задача за транспортиране на товар на оказано място е изпълнена правилно, самостоятелно и/или в екип и в рамките на зададеното време

ПРОЕКТ

	• Практическата задача, свързана с попълване на документация за отчитане на изминат пробег, моторесурс, разход на консумативни материали и време на работа и т.н.
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 14	**Използва лични предпазни средства**
Резултат от учене 14.1	Използва лични предпазни средства за защита на дихателните пътища
Знания	• Познава различните видове респираторна защита за реагиращите при инцидент с опасни вещества • Описва частите, механизмите и агрегатите на устройства за подаване и пречистване на въздух • Описва действията за подготовка и функционални проверки на дихателен апарат с подаване на въздух • Описва реда за съхранение и техническо обслужване на дихателен апарат с подаване на въздух • Познава нормативните актове и други документи, регламентиращи отчета при работа с дихателен апарат
Умения	• Разпознава видовете респираторна защита, частите, механизмите и агрегатите на устройствата за подаване и пречистване на въздух • Подготвя и използва дихателен апарат с подаване на въздух • Извършва функционални проверки и техническо обслужване на дихателен апарат • Подготвя и използва филтриращ противогаз с електрозахранване или с лицева полумаска • Попълва документация, регламентираща използването на респираторни средства
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да организира използването на лични предпазни средства за респираторна защита на дихателните органи на членовете на реагиращите екипи при инциденти с опасни вещества
Резултат от учене 14.2	Използва лични предпазни средства за защита на кожата
Знания	• Описва класовете на химическите облекла според защитното им време • Описва факторите за избор на лични предпазни средства за защита на кожата, ръцете и краката • Познава видовете химически облекла за защита от течности, изпарения и газове • Описва реда за обличане и събличане на изолиращи средства • Описва изискванията за съхранение и техническо обслужване на средства за защита на кожата
Умения	• Описва класовете на химическите облекла според защитното им време • Описва факторите за избор на лични предпазни средства за защита на кожата, ръцете и краката

ПРОЕКТ

	• Познава видовете химически облекла за защита от течности, изпарения и газове • Описва реда за обличане и събличане на изолиращи средства • Описва изискванията за съхранение и техническо обслужване на средства за защита на кожата
Компетентности	• Способен е самостоятелно и в екип да използва лични предпазни средства за защита на кожата на членовете на реагиращите екипи при инциденти с опасни вещества
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени теоретични знания относно използване на лични предпазни средства за защита на дихателни пътища • Демонстрира задълбочени теоретични знания относно използването на лични предпазни средства за защита на кожата Част по практика на професията: • Поставената задача за избор и използване на подходящи лични предпазни средства е изпълнена правилно, самостоятелно и/или в екип, и в рамките на зададеното време • Практическата задача, свързана с попълване на документация за отчитане на времето за ползване на лични предпазни средства
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 15	**Издирване на пострадали в затворени пространства при разрушаване на сгради и строителни конструкции**
Резултат от учене 15.1	Издирва пострадали в затворени пространства при разрушаване на строителни конструкции и съоръжения
Знания	• Познава способи и начини за издирване на пострадали в затворени пространства при разрушения • Познава процедурите за издирване на пострадали в затворени пространства при разрушения • Познава последователността на прилагане на методите за издирване на пострадали в затворени пространства при разрушения • Познава начина на обозначаване на откритите пострадали • Посочва начините за събиране на информация от свидетели, познаващи разрушената конструкция • Познава систематичния подход при търсене на пострадали • Познава „метода на триангулацията“ при търсене на пострадали
Умения	• Извършва търсене на пострадали в затворени пространства при разрушения с гласово призоваване • Извършва визуално търсене на пострадали в затворени пространства при разрушения • Прилага систематичния подход при търсене на пострадали

	• Прилага „метода на триангулацията“ при търсене на пострадали • Извършва маркиране на откритите пострадали • Събира информация от свидетели за откриване на местоположението на пострадалите
Компетентности	• Организира и провежда физическото претърсване за блокирани пострадали на определен работен участък
Резултат от учене 15.2	Познава акустични и сеизмични технически средства за локализиране на блокирани хора в разрушени конструкции
Знания	• Познава предназначението на акустични и сеизмични технически средства за откриване на блокирани хора в разрушени конструкции • Познава устройство на акустични и сеизмични технически средства за откриване на блокирани хора в разрушени конструкции • Познава реда за подготовка и работа на акустични и сеизмични технически средства за откриване на блокирани хора в разрушени конструкции • Познава начина на обозначаване на откритите пострадали • Посочва условията за ефективна работа на акустични и сеизмични технически средства за откриване на блокирани хора в разрушени конструкции
Умения	• Монтира отделните елементи на акустични и сеизмични технически средства за откриване на блокирани хора в разрушени конструкции • Демонтира отделните елементи на акустични и сеизмични технически средства за откриване на блокирани хора в разрушени конструкции след използване • Подготвя за работа акустични и сеизмични технически средства за откриване на блокирани хора в разрушени конструкции • Използва ефективно акустични и сеизмични технически средства за локализиране на пострадали в отломките на разрушените конструкции • Извършва маркиране на откритите пострадали • Осигурява оптималните условия за ефективна работа на акустични и сеизмични технически средства за откриване на блокирани хора в разрушени конструкции
Компетентности	• Организира всички реагиращи екипи за осигуряване на необходимите условия за използване на акустични и сеизмични технически средства за откриване на блокирани хора • Организира и провежда търсене на блокирани хора в разрушени конструкции с ефективното използване на акустични и сеизмични технически средства за откриване
Резултат от учене 15.3	Използва преносима камера и монитор като техническо средство за локализиране на блокирани хора в разрушени конструкции
Знания	• Познава предназначението на преносими камера и монитор за откриване на пострадали в кухина в разрушени конструкции

ПРОЕКТ

	• Познава устройството на преносими камера и монитор за откриване на пострадали в кухина в разрушени конструкции • Познава реда за подготовка и работа на преносими камера и монитор за откриване на пострадали в кухина в разрушени конструкции • Познава реда за подготовка и работа на преносими камера и монитор за откриване на пострадали в кухина в разрушени конструкции • Познава начина на обозначаване на откритите пострадали
Умения	• Монтира отделните елементи на преносими камера и монитор за откриване на пострадали в кухина в разрушени конструкции • Демонтира отделните елементи на преносими камера и монитор за откриване на пострадали в кухина в разрушени конструкции • Подготвя за работа преносимата камера и монитор за откриване на пострадали в кухина в разрушени конструкции • Използва ефективно преносима камера и монитор за оглеждане на кухините за откриване на пострадали в кухина в разрушени конструкции • Извършва маркиране на откритите пострадали
Компетентности	• Организира и провежда оглед на кухините за откриване на блокирани хора в разрушени конструкции
Резултат от учене 15.4	Използва техническо средство за откриване на живи хора в разрушени строителни конструкции
Знания	• Познава предназначението на преносими камера и монитор за откриване на пострадали в кухина в разрушени конструкции • Познава основната техника за сканиране на работната площадка • Познава „метода на триангулацията“ при търсене на пострадали • Познава метода за търсене с двама оператори
Умения	• Прилага ефективна техника на сканиране чрез припокриване на цялата работна площадка • Прилага „метода на триангулацията“ при търсене на пострадали • Прилага метода за търсене с двама оператори • Открива наличие на живи пострадали хора, блокирани в разрушената конструкция
Компетентности	• Определя точно посока за издирване на пострадалия • Определя дистанцията до пострадалия чрез „метода на триангулацията“
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно: • Методите за издирване на пострадали в затворени пространства при разрушаване на строителни конструкции и съоръжения • Техническите средства за локализиране на блокирани хора в разрушени конструкции

ПРОЕКТ

	Част по практика на професията: • Точно и вярно решава поставения казус, свързан с локализиране на блокирани хора в разрушени конструкции • Точно и правилно използва технически средства за локализиране на блокирани хора в разрушени конструкции
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 16	**Извършва временно укрепване на строителни конструкции, застрашени от разрушаване**
Резултат от учене 16.1	Оценява опасностите в разрушените строителни конструкции
Знания	• Познава индикатори за възможно вторично разрушаване на сградата след първоначалното ѝ увреждане • Познава мерките за намаляване на риска • Познава шестстранният подход при проучването • Познава съставните елементи на строителните конструкции • Познава признаците, предупреждаващи за срутване • Наблюдава повредената конструкция на сградата за възможно вторично разрушаване
Умения	• Определя по индикатори възможното срутване на първоначално повредената конструкция • Прилага мерки за намаляване на риска в работната зона • Прилага шестстранният подход при проучване • Определя стабилността на конструкцията по повредените им съставни елементи • Определя възможността от срутване на конструкцията по определени признаци • Извършва наблюдение на повредената конструкция на сградата за възможно вторично разрушаване
Компетентности	• Организира контрол на повредена конструкция и прилага мерки за намаляване на риска от вторично разрушаване
Резултат от учене 16.2	Конструира временни укрепващи конструкции за поемане на вертикални товари
Знания	• Познава видовете и характеристиките на укрепващите конструкции за вертикално натоварване • Познава реда за разкрояване и монтиране на елементи • Познава показателите за претоварване и реда за контрол • Познава техниката и правилата за техническа експлоатация на укрепващи конструкции
Умения	• Изгражда укрепващи конструкции според вида натоварване • Извършва разкрояване и монтиране на елементите • Подготвя техниката за работа • Определя претоварването по индикатори • Извършва периодичен контрол на стабилността
Компетентности	• Организира изграждане на укрепващите конструкции за поемане на вертикално натоварване за поддържане на

ПРОЕКТ

	нестабилните или деформирани елементи на конструкцията, без да възпрепятства следващите етапи на реагирането
Резултат от учене 16.3	Конструира временни укрепващи конструкции за укрепване на повредени наклонени плочи
Знания	• Познава видовете и характеристиките на укрепванията за наклонени плочи • Познава допустимите ъгли на наклон и условията за приложение • Познава реда за разкрояване и монтиране на елементите • Познава индикаторите за претоварване на укрепващите конструкции за поемане на натоварването от наклонени плочи • Познава реда за контрол на укрепващите конструкции за поемане на натоварване от наклонени плочи • Познава правилата за експлоатация на техниката и контрол на конструкциите
Умения	• Изгражда укрепвания според вида и наклона на плочата • Определя приложимостта според характеристиките – ъгъл на наклон, подвижна, неподвижна и др. • Извършва разкрояване, монтиране и завързване на елементите • Подготвя техниката, контролира стабилността на укрепващите конструкции за поемане на натоварването от наклонени плочи
Компетентности	• Организира изграждане на укрепващите конструкции за поемане на вертикално натоварване за поддържане на нестабилните или деформирани елементи на конструкцията, без да възпрепятства следващите етапи на реагирането
Резултат от учене 16.4	Конструира временни укрепващи конструкции за укрепване на отвори на врати или прозорци
Знания	• Познава видовете и характеристиките на укрепвания за отвори • Познава начина и реда за разкрояване на дървените греди за изграждане на укрепващите конструкции за стабилизиране на отвори от прозорци или врати • Познава начина на монтиране на разкроените елементи от укрепващите конструкции за стабилизиране на отвори от прозорци или врати • Познава технологични възможности, технически характеристики и правилата за техническа експлоатация на използваната техника • Познава индикаторите за претоварване на укрепващите конструкции за стабилизиране на отвори от прозорци или врати, както и реда за контрол на укрепващите конструкции
Умения	• Изгражда укрепващи конструкции според отвора • Извършва разкрояване и монтиране на елементите от укрепващите конструкции за стабилизиране на отвори от прозорци или врати

ПРОЕКТ

	• Подготвя техниката и определя претоварването на укрепващите конструкции за стабилизиране на отвори от прозорци или врати • Извършва периодичен контрол на стабилността на укрепващите конструкции за стабилизиране на отвори от прозорци или врати
Компетентности	• Организира изграждане на укрепващите конструкции за стабилизиране на отвори от прозорци или врати за осигуряване на безопасни входове в повредената конструкция и без да възпрепятства следващите етапи на реагирането
Резултат от учене 16.5	Конструира временни укрепващи конструкции с наклонена греда за укрепване на вертикална стена
Знания	• Познава видовете и характеристиките на укрепвания с наклонена греда • Познава начина и реда за разкрояване на дървените греди за изграждане на укрепващата конструкция с наклонена греда • Познава технологични възможности, технически характеристики и правилата за техническа експлоатация на използваната техника • Познава начина на монтиране на разкроените елементи от укрепващите конструкции с наклонена греда • Познава индикаторите за претоварване на укрепващите конструкции с наклонена греда • Познава реда за контрол на укрепващите конструкции с наклонена греда
Умения	• Изгражда видовете укрепващи конструкции с наклонена греда • Изгражда укрепващите конструкции за първоначално укрепване на повредени вертикални стени за почистване на зоната • Извършва разкрояване и монтиране на елементите • Подготвя техниката и определя претоварването • Контролира стабилността периодично
Компетентности	• Организира изграждане на укрепващите конструкции с наклонена греда за поддържане на нестабилните или деформирани вертикални стени на конструкцията, без да възпрепятства следващите етапи на реагирането
Резултат от учене 16.6	Конструира временни съоръжения за хоризонтални укрепващи конструкции
Знания	• Познава видовете и характеристиките на хоризонтални укрепвания • Познава реда за разкрояване и монтиране на разкроените елементи от хоризонтални укрепващи конструкции • Познава техниката и показателите за претоварване • Познава технологични възможности, технически характеристики и правилата за техническа експлоатация на използваната техника • Познава начина и реда за разкрояване на дървените греди за изграждане на хоризонтални укрепващи конструкции

ПРОЕКТ

	• Познава индикаторите за претоварване и реда за контрол на хоризонтални укрепващи конструкции
Умения	• Изгражда видовете хоризонтални укрепващи конструкции (с две или с три хоризонтални греди) • Определя вида укрепване на определеното място според характеристиките на хоризонталните укрепващи конструкции • Извършва разкрояване на елементите от хоризонтални укрепващи конструкции • Извършва монтиране на разкроените елементи от хоризонтални укрепващи конструкции • Подготвя техниката за работа според правилата за техническа експлоатация на използваната техника • Определя по индикаторите претоварването на хоризонталните укрепващи конструкции • Извършва периодичен контрол на стабилността на хоризонталните укрепващи конструкции
Компетентности	• Организира изграждане на хоризонтални укрепващи конструкции за поддържане на нестабилните или деформирани вертикални стени на конструкцията, разположена срещу близкостояща неповредена стена, без да възпрепятства следващите етапи на реагирането
Резултат от учене 16.7	Конструира временни укрепващи конструкции чрез платформа от подпорни трупчета тип „комин”
Знания	• Познава характеристиките на укрепващата платформа от подпорни трупчета тип „комин“ • Познава начина и реда за разкрояване на дървените греди за изграждане на укрепващата платформа от подпорни трупчета тип „комин“ • Познава технологични възможности, технически характеристики и правилата за техническа експлоатация на използваната техника • Познава начина на монтиране на разкроените подпорни трупчета и клинове на укрепващата платформа от подпорни трупчета тип „комин“ • Познава индикаторите за претоварване на укрепващата платформа от подпорни трупчета тип „комин“ • Познава реда за контрол на укрепващата платформа от подпорни трупчета тип „комин“
Умения	• Изгражда укрепващите конструкции за първоначално укрепване на повредени подове, плочи и тавани за почистване на зоната • Извършва разкрояване на елементите от укрепващата платформа от подпорни трупчета тип „комин“ • Изгражда и монтира укрепващата платформа от подпорни трупчета тип „комин“ според изискванията за укрепване на товара и условията • Подготвя техниката за работа според правилата на техническата експлоатация на използваната техника

ПРОЕКТ

	• Определя по индикаторите претоварването на укрепващата платформа от подпорни трупчета тип „комин“ и извършва периодичен контрол на стабилността
Компетентности	• Организира изграждане на укрепващата платформа от подпорни трупчета тип „комин“ за поддържане на нестабилен товар за осигуряване на безопасен достъп до кухина, без да възпрепятства следващите етапи на реагирането
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно временно укрепване на строителни конструкции, застрашени от разрушаване • Демонстрира теоретични познания за видовете и приложението на укрепващи конструкции за стабилизиране на строителните елементи Част по практика на професията: • Изпълнява точно поставената задача за укрепване на повреден или нестабилен елемент от строителната конструкция • Точно спазване на реда за изграждане и контрол на временно укрепващото скеле за стабилизиране на повреден елемент от строителната конструкция
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 17	**Изважда блокирани в затворени пространства пострадали при разрушаване на сгради и строителни конструкции**
Резултат от учене 17.1	Извършва оперативните дейности на различните нива на реагиране при мащабно разрушаване на сгради и строителни конструкции
Знания	• Познава оперативните дейности за ниво: Обща оценка на засегнатия район • Познава оперативните дейности за ниво: Оценка на сектор • Познава оперативните дейности за ниво: Бързо търсене и спасяване • Познава оперативните дейности за ниво: Пълно търсене и спасяване • Познава оперативните дейности за ниво: Цялостен обхват на търсене и възстановяване
Умения	• Намира и анализира информацията за засегната страна от интернет платформа за предупрежденията, обмен на информация и координация в първата фаза след големи внезапно настъпили бедствия • Извършва оценка на места със съмнение за пострадали и ги маркира • Прилага системата за триаж за определяне категорията на работната площадка • Извършва търсене и спасяване – гласово, визуално и с технически средства

ПРОЕКТ

	• Извършва всеобхватно търсене, изважда пострадали и участва в разчистване
Компетентности	• Организира извършването на оперативните дейности по всички нива на реагиране
Резултат от учене 17.2	Оценява работните площадки при мащабно разрушаване на сгради и строителни конструкции
Знания	• Познава начина на маркиране на сектора, работния участък и работното място (площадка) • Познава оперативните дейности на различните нива на реагиране и начина на маркирането им • Познава начина на маркиране на класифициран или некласифициран екип • Познава отделните категории на работните площадки по отношение на периода за напълно приключване на реагирането в тях • Познава начина на маркиране за приключване на реагирането на работната площадка
Умения	• Извършва правилно и ясно маркиране на сектора, работния участък и работното място • Извършва оперативните дейности за съответното ниво на реагиране, като го маркира с обозначаване на екипа и датата на завършване на нивото • Анализира категорията на работната площадка и я маркира • Извършва обозначаване за приключване на действията на работната площадка върху маркировката
Компетентности	• Организира маркиране на работната площадка в съответствие с нивото на реагиране или при приключване на действията
Резултат от учене 17.3	Маркира местоположение на пострадалите в повредените строителни конструкции
Знания	• Познава начина на маркиране на локализирани пострадали • Познава маркировката за живи и мъртви пострадали • Познава коригирането на маркировката при промяна на обстоятелствата • Познава маркировката за райони със загинали или без пострадали • Познава правилата за външна и вътрешна маркировка на структурата
Умения	• Извършва маркиране на локализирани пострадали с брой и състояние • Определя място за маркировка • Коригира маркировка при промяна • Маркира райони със загинали или без пострадали • Маркира външни и вътрешни части на конструкцията
Компетентности	• Извършва маркиране на локализирани пострадали с брой и състояние, райони със загинали или без пострадали, определя място за маркировка и маркира външни и вътрешни части на конструкцията
Резултат от учене 17.4	Повдига/премества тежки структурни елементи с ръчни механизирани и немеханизирани инструменти

ПРОЕКТ

Знания	• Познава технологични възможности, технически характеристики и правилата за техническа експлоатация на използваната техника • Познава реда на работа с пневматични повдигащи инструменти • Познава реда на работа с хидравлични инструменти • Познава начините за преместване с ръчни инструменти • Познава използването на инструменти за изтегляне и отпускане на товари
Умения	• Подготвя техниката според експлоатационните правила • Извършва позициониране и повдигане с пневматични инструменти • Извършва позициониране и повдигане/преместване с хидравлични инструменти • Извършва преместване с инструменти за изтегляне • Извършва повдигане/преместване с ръчни инструменти
Компетентности	• Организира повдигане и преместване на тежки товари с наличните ръчни и механични средства
Резултат от учене 17.5	Пробива отвори в строителни елементи за достъп до блокирани в затворени пространства пострадали при разрушаване на сгради и строителни конструкции
Знания	• Познава технологични възможности, технически характеристики и правилата за техническа експлоатация на използваната техника • Познава реда за проникване чрез пробиване, рязане и къртене през хоризонтална стоманобетонна плоча отгоре надолу в кухина по „чист метод“ • Познава реда за проникване чрез пробиване, рязане и къртене през хоризонтална стоманобетонна плоча отгоре надолу в кухина по „мръсен метод“ • Познава реда за проникване чрез пробиване, рязане и къртене през хоризонтална стоманобетонна плоча отдолу нагоре в кухина • Познава реда за проникване чрез пробиване, рязане и къртене през вертикална стоманобетонна плоча/стена в кухина • Познава реда за проникване чрез пробиване и рязане през метална плоча и профилно желязо в кухина
Умения	• Подготвя техниката за работа според правилата на техническата експлоатация на използваната техника • Извършва пробиване, рязане и къртене на хоризонтална стоманобетонна плоча и осигурява отвор за проникване отгоре надолу в кухина по „чист метод“ • Извършва пробиване, рязане и къртене на хоризонтална стоманобетонна плоча и осигурява отвор за проникване отгоре надолу в кухина по „мръсен метод“ • Извършва пробиване, рязане и къртене на хоризонтална стоманобетонна плоча и осигурява отвор за проникване отдолу нагоре в кухина

ПРОЕКТ

	• Извършва пробиване, рязане и къртене на вертикална стоманобетонна плоча/стена и осигурява отвор за проникване в кухина • Извършва пробиване и рязане на метална плоча и профилно желязо и осигурява отвор за проникване в кухина
Компетентности	• Организира и извършва пробиване, рязане и къртене за осигуряване на отвори за достъп в различни видове конструкции
Резултат от учене 17.6	Повдигане и преместване на тежки структурни елементи с тежка спасителна техника
Знания	• Познава различните видове сапани – въжени, верижни и лентови, и техните характеристика и елементи • Познава задълженията на такелажниците • Познава изискванията за безопасност при маневриране на товари • Познава сигналите за комуникация с оператора на подемната техника • Познава действията при аварийни ситуации
Умения	• Определя теглото на определения за повдигане товар • Познава задълженията и отговорностите на такелажниците (операторите за прикачване на товара) • Прави избор на вида на сапана за повдигане на определен товар в зависимост от теглото, разположение на точките за прикачване на товара и елементите на сапана (вида на куките, прикачващите елементи и т.н.) • Извършва дейности за стабилизиране и безопасно маневриране на товара по време на преместването му • Прилага сигналите за комуникация с оператора на подемната техника • Извършва действия при аварийни ситуации за предотвратяване на произшествия
Компетентности	• Организира и провежда прикачване, повдигане и преместване на товара в съответствие с ръководителя на операцията и оператора на подемната машина
Резултат от учене 17.7	Комуникира с членовете на спасителни модули от други страни на чужд език при изпълнение на професионални дейности
Знания	• Познава етикета при комуникация с членовете на чуждестранни спасителни модули • Владее професионалната терминология на чужд език, свързана с упражняваната професия • Владее специфична за упражняваната професия терминология на чужд език • Назовава основни термини и фрази, свързани с координацията на съвместните дейности с чуждестранни спасителни модули
Умения	• Чете и разбира професионални текстове на чужд език (специализирана литература, техническа документация и др.) • Ползва чужд език при търсене на информация от интернет и други източници

ПРОЕКТ

	• Ползва чужд език (писмено и говоримо) при комуникация с колеги и клиенти • Използва кратки фрази на чужд език за насочване и ориентиране на пострадали хора при извънредни ситуации • Задава въпроси и получава обратна връзка от колеги и пострадали хора • Обяснява на разбираем чужд език правилата за работа
Компетентности	• Владее чужд език на ниво, позволяващо му да осъществява ефективна комуникация по професионални теми при изпълняване на служебните си задължения
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно обезпечаване на безопасност при спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи в условията на разрушени сгради и повредена инфраструктура • Демонстрира задълбочени познания относно оперативните нива на реагиране при мащабно разрушаване на сгради и строителни конструкции • Демонстрира теоретични познания за оценяване на работните места и маркирането им при мащабно разрушаване на сгради и строителни конструкции Част по практика на професията: • Изпълнява точно и правилно поставена задача, свързана с обезпечаване на безопасност при осигуряване на пространство за изваждане на пострадали, блокирани в разрушени сгради, повредена инфраструктура • Решава точно и вярно поставения казус, свързан с извършване на оперативните дейности на различните нива на реагиране при мащабно разрушаване на сгради и строителни конструкции • Обяснява точно и обосновано маркировките на работните места при мащабно разрушаване на сгради и строителни конструкции • Извършва необходимите действия според препятствието за достъп до кухина и наличните рискови фактори за спасителите и пострадалите
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 18	**Използва технически средства при спасителни операции**
Резултат от учене 18.1	Използва техники за рязане на дърво или дървени елементи
Знания	• Познава вида технически средства за рязане на дърво или дървени елементи • Описва устройството, техническите изисквания и правилата за ползване на технически средства за рязане на дърво или дървени елементи • Описва конструктивните възли и предаване на движението към режещия механизъм

ПРОЕКТ

	• Познава правилата и техниката на рязане на дървени елементи • Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд
Умения	• Подбира технически средства за рязане на дърво или дървени елементи в съответствие с необходимостта за спасителната операция • Поддържа техническата изправност на технически средства • Извършва поваляне и разкрояване на дървени елементи • Спазва технологичната последователност при подготовката за работа • Отчита експлоатацията на технически средства за рязане на дърво или дървени елементи в съответните документи
Компетентности	• Самостоятелно избира, подготвя и управлява технически средства за рязане на дърво или дървени елементи в съответствие с необходимостта за спасителната операция, спазвайки изискванията за здравословни и безопасни условия на труд
Резултат от учене 18.2	Работи с технически средства за рязане на бетонни, железобетонни или метални елементи
Знания	• Познава видовете и предназначението на техническите средства за рязане на бетонни, железобетонни или метални елементи • Описва устройството, основните функции и технологичните възможности на техническите средства за рязане на бетонни, железобетонни или метални елементи • Описва конструктивните възли за създаване на задвижване и предаване на движението към режещия механизъм • Описва правилата за техническо обслужване и поддържане на изправността на техническите средства за рязане на бетонни, железобетонни или метални елементи • Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с техническите средства за рязане на бетонни, железобетонни или метални елементи
Умения	• Подбира технически средства за рязане на бетонни, железобетонни или метални елементи в съответствие с необходимостта за спасителната операция • Поддържа в техническа изправност техническите средства за рязане на бетонни, железобетонни или метални елементи • Спазва технологичната последователност при подготовката за работа на техническите средства за рязане на бетонни, железобетонни или метални елементи • Извършва сръзване на метални, бетонни или стоманобетонни структурни елементи в съответствие с необходимостта за спасителната операция • Отчита експлоатацията на техническите средства за рязане на бетонни, железобетонни или метални елементи в съответните документи
Компетентности	• Самостоятелно избира, подготвя и управлява техническите средства за рязане на бетонни, железобетонни или метални

ПРОЕКТ

	елементи в съответствие с необходимостта за спасителната операция, спазвайки изискванията за здравословни и безопасни условия на труд
Резултат от учене 18.3	Използва пневматични технически средства за повдигане на товари
Знания	• Познава видовете и предназначението на пневматични технически средства за повдигане на товари • Описва предназначението на отделните агрегати и елементи от системата на пневматични технически средства за повдигане на товари • Описва начина на настройка на редуциращия клапан на необходимото работно налягане • Познава техниките и методите за повдигане на товари при различна конфигурация на пневматичните технически средства за повдигане на товари • Описва правилата за транспортиране, съхранение и техническо обслужване на пневматични технически средства за повдигане на товари • Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд
Умения	• Използва вида пневматични технически средства за повдигане на товари в съответствие с поставената задача • Избира пневматичните технически средства за повдигане на товари с подходящи технически характеристики според задачата и товара • Монтира елементите и настройва работното налягане • Повдига товари с пневматични технически средства за повдигане на товари • Транспортира пневматични технически средства за повдигане на товари • Извършва техническо обслужване и правилно съхранение на пневматични технически средства за повдигане на товари
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да използва пневматични средства за повдигане на товари при спазване на изискванията за безопасност
Резултат от учене 18.4	Работи с хидравлични и спасителни инструменти
Знания	• Познава видовете и предназначението на хидравличните средства • Описва устройството и характеристиките на отделните елементи • Познава принципа на работа на хидравличните системи за срязване на метални елементи или конструкции, за изместване на товар или конструктивни елементи, за срязване на метални елементи или конструкции със саблен нож • Познава начините за стабилизиране и укрепване на товари със спасителни инструменти (укрепващи системи) • Познава органите за управление на хидравлични и спасителни инструменти, правилата за съхранение и техническо обслужване

ПРОЕКТ

	• Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с хидравлични и спасителни инструменти
Умения	• Избира и използва подходящи хидравлични средства • Монтира и свързва отделните елементи на системата • Работи с различни накрайници за повдигане, рязане и разтваряне • Извършва техническо обслужване на хидравлични и спасителни инструменти • Извършва правилно съхранение на хидравлични и спасителни инструменти
Компетентности	• Способен е самостоятелно и в екип да организира използването на хидравлични или спасителни инструменти в съответствие с необходимостта за спасителната операция, спазвайки изискванията за здравословни и безопасни условия на труд
Резултат от учене 18.5	Използва технически средства за изтегляне и отпускане на товари
Знания	• Познава различните видове технически средства за изтегляне и отпускане на товари – устройство, технически характеристики • Описва начина и реда на монтиране и демонтиране на технически средства за изтегляне и отпускане на товари • Описва изискванията за избор на опора за изтегляне или отпускане на товари • Описва реда и правилата за изтегляне или отпускане на товари • Описва правилата за съхранение и техническо обслужване на техническите средства за изтегляне и отпускане на товари • Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд при ползване на пневматични техническите средства за изтегляне и отпускане на товари
Умения	• Използва вида пневматични технически средства за изтегляне и отпускане на товари в съответствие с поставената задача • Открива неизправности и повреди в технически средства за изтегляне и отпускане на товари • Извършва подготовка на техническите средства за изтегляне и отпускане на товари • Извършва изтегляне или отпускане на товари при спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд • Извършва техническо обслужване на технически средства за изтегляне и отпускане на товари • Извършва правилно съхранение на техническите средства за изтегляне и отпускане на товари
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да организира изтегляне или отпускане на товар в съответствие с необходимостта за спасителната операция, спазвайки изискванията за здравословни и безопасни условия на труд
Резултат от учене 18.6	Използва технически средства за отводняване на наводнени обекти и изпомпване на вода

ПРОЕКТ

Знания	• Познава различните видове технически средства за изпомпване на вода – устройство, принципи на работа, технически характеристики • Описва действията за подготовка на технически средства за изпомпване на вода за работа • Познава органите за управление на технически средства за изпомпване на вода • Посочва режима на работа (обороти, темп на изпомпване на вода) на технически средства за изпомпване на вода • Описва правилата за съхранение и техническо обслужване на технически средства за изпомпване на вода • Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с технически средства за изпомпване на вода
Умения	• Подбира технически средства за изпомпване на вода в съответствие с необходимостта за отводняване на наводнени сгради, терени и други обекти и извършва дейностите по различните видове за техническо обслужване • Извършва подготовка за работа на технически средства за изпомпване на вода, отводняване или изпомпване на вода от наводнени сгради, терени и други обекти • Извършва техническо обслужване на технически средства за изпомпване на вода • Извършва правилно съхранение на технически средства за изпомпване на вода
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да организира и извърши отводняване или изпомпване на вода от наводнени сгради, терени и други обекти, спазвайки изискванията за здравословни и безопасни условия на труд
Резултат от учене 18.7	Работи с технически средства за генериране на електрическа енергия
Знания	• Познава различните видове технически средства за генериране на електрическа енергия – устройство, принцип на работа, технически характеристики • Описва действията за подготовка на техническите средства за генериране на електрическа енергия • Познава органите за управление на технически средства за генериране на електрическа енергия • Описва начина за изчисляване на мощността на консуматорите, които ще се захранват • Описва правилата за съхранение и техническо обслужване на технически средства за генериране на електрическа енергия • Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с технически средства за генериране на електрическа енергия
Умения	• Подбира технически средства за генериране на електрическа енергия в съответствие с необходимостта за електрозахранване на консуматорите

ПРОЕКТ

	• Извършва дейностите по различните видове техническо обслужване, отстранява неизправности, поддържане в техническа изправност на технически средства за генериране на електрическа енергия • Извършва подготовка за работа на технически средства за генериране на електрическа енергия • Извършва електрозахранване на консуматори в съответствие с необходимостта за спасителната операция и техническо обслужване • Извършва правилно съхранение на технически средства за генериране на електрическа енергия
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да организира и извърши електрозахранване на консуматори в съответствие с необходимостта за спасителната операция, спазвайки изискванията за здравословни и безопасни условия на труд
Резултат от учене 18.8	Сапаниране на конструктивни елементи
Знания	• Посочва различните видове и възможните неизправности на сапаните • Познава методите за сапаниране (прикачване на товара) и изискванията за избор на сапан • Посочва начините за определяне натоварването на сапаните и методите за насочване на товарите по време на тяхното издигане, преместване или спускане • Познава сигналите за комуникация с оператора на подемната машина • Познава методите за насочване на товарите по време на тяхното издигане, преместване или спускане • Посочва изискванията за поставяне на преместващия товар
Умения	• Извършва проверка за изправност на сапаните преди използване • Използва различни сапани според товара и определя натоварването на сапана • Извършва сапаниране на товари, осигуряващо еднаквото натоварване на всичките им клонове • Използва сапан в зависимост от размерите, теглото, центъра на тежестта на товара и насочване на товарите по време на тяхното издигане, преместване или спускане • Поставя товара на избрана площадка или място
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да извършва прикачване със сапани, повдигане и преместване на товари с подемни машини
Резултат от учене 18.9	Работи с технически средства за къртене и пробиване на строителни конструкции
Знания	• Познава различните видове, устройство и технически характеристики на технически средства за къртене и пробиване на строителни конструкции и елементи • Описва действията за подготовка на технически средства за къртене и пробиване на строителни конструкции и елементи • Познава органите за управление на технически средства за пробиване на строителни конструкции и елементи

ПРОЕКТ

	• Описва правилата за съхранение и техническо обслужване на технически средства за къртене и пробиване на строителни конструкции и елементи • Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с технически средства за къртене и пробиване на строителни конструкции и елементи
Умения	• Избира технически средства за къртене и пробиване на строителни конструкции и елементи в съответствие с поставената задача • Извършва дейностите по различните видове техническо обслужване, отстранява неизправности за поддържане в техническа изправност на технически средства за пробиване на строителни конструкции и елементи и тяхната подготовка за работа • Извършва къртене и разбиване на строителни конструкции или елементи за създаване на отвор в тях • Извършва правилно съхранение на технически средства за къртене и пробиване на строителни конструкции и елементи
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да организира създаване на отвор и проход през строителни конструкции или елементи чрез къртене и пробиване
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно устройството, техническите характеристики, изискванията и правилата за ползване на технически средства Част по практика на професията: • Точно и правилно изпълнение на поставена задача, свързана с обезпечаване на безопасност при използване на конкретно техническо средство • Извършва необходимите действия според спецификата на поставената задача, особеностите на препятствието за преодоляване и наличните рискови фактори за спасителите и пострадалите
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 19	**Познава конструктивни особености и системи за сигурност на леките моторни превозни средства**
Резултат от учене 19.1	Разпознава конструктивните особености на леките моторни превозни средства
Знания	• Познава различните видове конструкции и конструктивни елементи на леките моторни превозни средства • Познава материалите за изграждане на елементите на конструкциите на леките моторни превозни средства • Описва разпределението на усилията и енергията по конструкцията на леките моторни превозни средства при сблъсък

ПРОЕКТ

	• Описва нови тактики за осигуряване на необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали в съответствие с новостите в конструкциите на леките моторни превозни средства • Познава конструктивните елементи за усилване на конструкцията • Описва различните видове стъкла на автомобилните прозорци и на автомобилните врати
Умения	• Разграничава предимства и недостатъци, конструктивните елементи на различни видове конструкции на леките моторни превозни средства • Разпознава материалите за изграждане на елементите на конструкциите на леките моторни превозни средства • Разчита разпределението на усилията и енергията по конструкцията на леките моторни превозни средства и деформациите при сблъсък • Разпознава конструктивните елементи за усилване на конструкцията • Разпознава различните видове стъкла на автомобилните прозорци • Анализира деформациите на конструкцията на автомобилните врати за избор на начина за премахването им
Компетентности	• Способен е самостоятелно да намира необходимата информация в справочна литература и електронни бази данни за различни видове конструкции на леките моторни превозни средства, да определи материала, от който са изградени елементите на конструкцията на леките моторни превозни средства, и да определи тактиките за осигуряване на необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали
Резултат от учене 19.2	Познава системите за сигурност в моторните превозни средства
Знания	• Описва общото устройство, принципите на действие и предназначението на системи за сигурност на моторните превозни средства • Познава различни видове системи за предпазните надуваеми възглавници, системите за защита при преобръщане на автомобила • Познава съкращенията и маркировката, начина за идентификация на пасивните системи за защита на пътниците • Описва конфигурацията на разгръщане на предпазните надуваеми възглавници • Познава начините за обезопасяване и деактивиране на пасивните системи за защита на пътниците • Описва правилата за действие при невъзможност за деактивиране на пасивните системи за защита на пътниците
Умения	• Разпознава различни видове системи за сигурност, основните елементи на пасивна безопасност на автомобила и видове системи за предпазните надуваеми възглавници

ПРОЕКТ

	• Разпознава системите за защита при преобръщане на автомобила, наличните пасивни системи за защита на пътниците, конфигурацията на разгръщане на предпазните надуваеми възглавници • Извършва обезопасяване и деактивиране на пасивните системи за защита на пътниците • Контролира спазването на безопасно разстояние на разгръщане на предпазните надуваеми възглавници при невъзможност за деактивиране на пасивните системи за защита на пътниците
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да деактивира пасивните системи за защита на пътниците в спасителни операции при пътнотранспортни произшествия и да организира действията при невъзможност да деактивира пасивните системи за защита на пътниците при пътнотранспортни произшествия
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно видовете конструкции на леките моторни превозни средства • Демонстрира теоретични познания за елементите и действието на системите за сигурност на леките моторни превозни средства Част по практика на професията: • Точно и правилно изпълнение на поставена задача, свързана с обезопасяване на пасивните системи за защита
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 20	**Познава конструктивните особености на автомобили, използващи двигатели с алтернативно задвижване**
Резултат от учене 20.1	Извършва деактивиране и обезопасяване на електрически автомобили
Знания	• Изброява различни видове електродвигатели за електрически автомобили, предназначението, общото устройство, конструктивните особености и принципа на действие на основните механизми във видовете електрически автомобили • Назовава предназначението, общото устройство, конструктивните особености и принципа на действие на основните системи за задвижване в електрически автомобили и основните видове електрозахранване • Описва начина за деактивиране и обезопасяване на електрическите автомобили • Познава методите за осигуряване на необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали в съответствие с конструкциите на електрическите автомобили

ПРОЕКТ

Умения	• Разчита схеми и чертежи на основните видове електрически автомобили • Разпознава различни видове и особености на електрически автомобили и техните основни схеми на действие • Обяснява действителните процеси на работа на електрическите автомобили • Извършва деактивиране и обезопасяване на електрическите автомобили • Извършва действия за осигуряване на необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали в съответствие с конструкциите на електрическите автомобили
Компетентности	• Способен е да намира необходимата информация в техническа и технологична документация, справочна литература и електронни бази данни за различни видове електрически автомобили и да организира и извършва изваждане на блокиран пострадал в електрически автомобил след пътнотранспортни произшествия
Резултат от учене 20.2	Извършва деактивиране и обезопасяване на хибридни автомобили (двигател с вътрешно горене и електродвигател)
Знания	• Познава различните видове, предназначението, общото устройство, конструктивните особености и принципа на действие на основните механизми на електродвигатели за електрически автомобили • Описва реда за деактивиране на микрохибридните автомобили, средните хибридни автомобили, автомобили пълен хибрид • Описва реда за обезопасяване на микрохибридните автомобили, средните хибридни автомобили и автомобили пълен хибрид • Познава методите за осигуряване на необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали в съответствие с конструкциите на различните видове хибридни автомобили
Умения	• Разчита схеми и чертежи на основните видове хибридни автомобили • Обяснява действителните процеси на работа на хибридните автомобили • Разграничава особености на различните видове хибридни автомобили • Извършва деактивиране и обезопасяване на микрохибридните автомобили, средните хибридни автомобили, автомобили пълен хибрид • Извършва действия за осигуряване на необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали в съответствие с конструкциите на хибридните автомобили
Компетентности	• Способен е да намира необходимата информация в техническа и технологична документация, учебна и справочна литература и електронни бази данни за различни видове хибридни автомобили и да организира и извършва

ПРОЕКТ

	изваждане на блокиран пострадал в хибридни автомобили след пътнотранспортни произшествия
Резултат от учене 20.3	Извършва деактивиране и обезопасяване на водородни автомобили и автомобили с водородна горивна клетка
Знания	• Познава различните видове горивни клетки (като горивни клетки с протонна обменна мембрана), твърдите оксидни горивни клетки и горивни клетки с директен метанол • Назовава предназначението, общото устройство, конструктивните особености и принципа на действие на основните механизми и системи за задвижване на автомобили с горивни клетки • Познава принципа на действие на супер кондензатори и водородните горивни клетки • Описва начина за деактивиране и обезопасяване на автомобили с горивни клетки • Познава методите за осигуряване на необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали в съответствие с конструкциите на автомобили с горивни клетки
Умения	• Разпознава различните видове горивни клетки • Обяснява действителните процеси на работа на горивните клетки и принципа на действие на основните механизми на автомобили с горивни клетки • Описва принципа на действие на основните системи за задвижване в автомобилите с горивни клетки • Извършва деактивиране и обезопасяване на електрическите автомобили • Извършва действия за осигуряване на необходимото пространство за изваждане на блокирани пострадали в съответствие с конструкциите на електрическите автомобили
Компетентности	• Способен е да намира необходимата информация в техническа и технологична документация, учебна и справочна литература и електронни бази данни за различни видове автомобили с водородни горивни клетки и да организира и извършва изваждане на блокиран пострадал в автомобили с водородни горивни клетки след пътнотранспортни произшествия
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира основни теоретични знания за основните системи на различни начини за алтернативни задвижвания на автомобилите • Демонстрира теоретични познания за методите за деактивиране и обезопасяване на автомобили, използващи двигатели с алтернативно задвижване (електрически, хибридни автомобили и автомобили с горивна клетка) Част по практика на професията: • По зададен казус изпълнява точно и спазвайки мерките за здравословни и безопасни условия при работа, поставената групова задача, свързана с изваждане на пострадали,

ПРОЕКТ

	блокирани в автомобили, използващи двигатели с алтернативно задвижване след пътнотранспортни произшествия • Изпълнение на индивидуални или групови практически задания, свързани с деактивиране и обезопасяване на автомобили, използващи двигатели с алтернативно задвижване
Средства за оценяване	Част по теория на професията • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 21	**Противопожарна подготовка**
Резултат от учене 21.1	Оказва съдействие при локализиране и гасене на пожари в населени места
Знания	• Посочва методите и начините за гасене на пожари • Познава инвентара и съоръженията за гасене на пожар • Описва пожарогасителните дейности, спасяването и евакуирането на хора, животни и материални ценности
Умения	• Извършва ефективно гасене на битови пожари • Извършва спасяване на хора, животни и материални ценности от горящи сгради • Използва по предназначение средствата за гасене на пожари – шлангове, струйници, пожарни кранове пожарогасители, кофпомпи, димни шашки и др.
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да извърши локализиране и гасене на пожари в населени места
Резултат от учене 21.2	Участва в локализиране и гасене на горски и полски пожари
Знания	• Описва видовете горски пожари, методите, начините и стратегията за тяхното гасене • Описва видовете полски пожари, методите, начините и стратегията за тяхното гасене • Посочва оборудването и техническите средства, използвани при гасене на горски и полски пожари • Описва пожарогасителните дейности, спасяването и евакуирането на хора, животни и материални ценности в условията на горски пожари
Умения	• Прилага подходящи методи за ефективно гасене на горски пожари • Прилага подходящи методи за ефективно гасене на полски пожари • Използва по предназначение средствата за гасене на горски и полски пожари • Извършва спасяване на хора и евакуация на пострадали от района на бедствието
Компетентности	• Способен е самостоятелно да извърши локализиране и в екип да организира гасене на горски и полски пожари
Резултат от учене 21.3	Извършва гасене на пожари в моторни превозни средства

ПРОЕКТ

Знания	• Описва причините за възникване на пожар в моторни превозни средства • Описва опасностите при реагиране на произшествие с горящи моторни превозни средства • Описва различните категории на пожар в моторни превозни средства • Описва действията при гасене на различните категории пожари в моторни превозни средства • Познава техническите средства за гасене на пожар в моторни превозни средства • Описва характеристиките на пожар в хибридни и електрически моторни превозни средства
Умения	• Разпознава причините за възникване на пожар в моторни превозни средства • Определя опасностите при реагиране на произшествие с горящи моторни превозни средства • Разпознава различните категории на пожар в моторни превозни средства • Извършва гасене на пожари в моторни превозни средства • Използва техническите средства за гасене на пожар в моторни превозни средства • Извършва гасене на пожари в хибридни и електрически моторни превозни средства
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да организира и извърши гасене на пожар в моторни превозни средства
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно методите и средствата за гасене на битови и горски пожари Част по практика на професията: • Решава точно и вярно поставения казус, свързан с осъществяването на пожарогасителни дейности в населено място и при горски пожар • Обяснява точно и обосновано необходимите действия на екипа за ефективно гасене на пожара с оглед на характера на инцидента и наличните рискови фактори
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 22	**Познава алпийската екипировка и оборудване**
Резултат от учене 22.1	Познава алпийската екипировка и оборудване за спасяване
Знания	• Познава алпийската екипировка, техника и приспособления • Познава организацията на спасителните дейности с използване на алпийско оборудване • Познава мерките за безопасност при използването на алпийска екипировка за спасяване • Познава стандартите за лични предпазни средства срещу падане от височина

ПРОЕКТ

	• Познава изискванията при извършване на спасителните дейности с използване на алпийско оборудване • Описва изискванията за експлоатация и съхранение на спасителното алпийско оборудване • Описва изискванията за маркиране на спасителното алпийско оборудване • Познава индивидуалната документация на спасителната екипировка и съоръжения
Умения	• Прилага мерките за безопасност при използването на алпийската екипировка за спасяване • Използва подходящите за конкретната ситуация видове въжета и спасителни съоръжения • Извършва техническа експлоатация, съхранение и маркиране на спасителното алпийско оборудване • Води индивидуалната документация на спасителната екипировка и съоръжения
Компетентности	• Способен е да организира по безопасен начин извършване на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи с използване на алпийско оборудване
Резултат от учене 22.2	Експлоатира различните видове въжета
Знания	• Познава видовете въжета и практическата им якост на опън • Познава характеристиките и предназначението на видове въжета и спасителни съоръжения • Познава изискванията и правилата за експлоатация, съхранение и маркиране на спасителното алпийско оборудване • Познава изискванията за маркиране на алпийските въжета • Познава индивидуалната документация на спасителната екипировка и съоръжения
Умения	• Подбира подходящите за конкретната ситуация видове въжета и спасителни съоръжения • Извършва техническата експлоатация на спасителното алпийско оборудване • Осигурява правилното съхранение на въжетата • Извършва маркиране на спасителните алпийски въжета • Води индивидуалната документация на спасителната екипировка и съоръжения
Компетентности	• Организира и извършва контрол на изправността на въжетата и алпийското оборудване • Организира и извършва техническата експлоатацията, съхранението и маркирането на въжетата
Резултат от учене 22.3	Прави основни възли, възли за свързване на въжета и помощни възли
Знания	• Познава и описва видовете възли, използвани при спасителни дейности • Познава предназначението на отделните възли • Описва видовете основни възли • Описва възлите за свързване на въжета • Описва помощните възли

ПРОЕКТ

	• Познава възлите със специално предназначение
Умения	• Прави възли на въжета за привързване на въже към опори • Прави възли за свързване на въжета и примки • Прави възли със специално предназначение: самозатягащи се възли, амортизиращи възли и др. • Прави възли за удължаване на транспортно въже • Прави помощни възли
Компетентности	• Организира и контролира правилното свързване на въжета • Организира прецизен контрол при завързване на възли – за привързване на въже към опори и със специално предназначение и помощни възли
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно алпийската екипировка и оборудване • Демонстрира теоретични познания относно приложението на различните възли на въжета Част по практика на професията: • Решава вярно, точно и мотивирано поставена задача, свързана с използване на алпийска екипировка и оборудване • Обяснява точно и вярно необходимите действия за закрепване и удължаване на въжени линии
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 23	**Изгражда въжени линии за транспортиране на спасители и пострадали**
Резултат от учене 23.1	Познава видовете опори при изграждане на линии за транспортиране на спасители и пострадали
Знания	• Познава различните видове опори и правилата за изграждането им • Познава естествените опори: скална халка или издатък, синтрово образувание, скален блок, ствол на дърво и др. • Познава изкуствени опори: ролплъгов или скален клин, клема, ексцентрик и др. • Описва функциите „основно закрепване“ и „допълнително закрепване“ • Описва функциите „отклоняващо закрепване“ и „междинно закрепване“ • Описва предназначението на амортизиращите възли
Умения	• Използва видовете опори, като спазва правилата за изграждането им • Определя естествените опори и изгражда изкуствени опори • Изгражда основно, допълнително, отклоняващо и междинно закрепване на въжени линии • Прави амортизиращ възел за намаляване на динамичното натоварване на допълнителното закрепване

ПРОЕКТ

	• Извършва фиксиране на въжето между основните и допълнителните закрепвания
Компетентности	• Самостоятелно определя опорите и закрепване на въжето при изграждане на линии за транспортиране на спасители и пострадали
Резултат от учене 23.2	Използва въжени линии за транспортиране и движение на спасители и пострадали
Знания	• Познава различните видове и елементите на въжени системи за движение на спасители • Познава начините за изграждане на системи за евакуация на пострадали • Описва осигурителните парапети, техниките за изкачване на въжето • Описва начините за преминаване от изкачване към спускане и от спускане към изкачване • Описва начина на преминаване през възел при спускане и при изкачване
Умения	• Избира и изгражда опори за изграждане на въжените линии за транспортиране на пострадали и спасители • Изгражда въжени системи за движение на спасител и евакуация на пострадали • Преминава от изкачване към спускане и от спускане към изкачване на въжената линия • Преминава през възел при спускане и при изкачване на въжена линия
Компетентности	• Способен е самостоятелно и в екип да организира изграждането на въжени линии и контролира транспортирането на спасители и пострадали
Резултат от учене 23.3	Използва въжена система тип „тролей“
Знания	• Познава различните видове и начините за изграждане на въжени системи тип „тролей“ • Описва начина за закрепване на транспортната линия от двете страни, натягане на въжето и фиксиране на системата • Познава правилата за транспортиране на пострадал по въжени системи тип „тролей“ • Познава правилата за придвижване на спасители по въжени системи тип „тролей“
Умения	• Изгражда различните видове системи тип „тролей“ • Извършва транспортиране на пострадал по въжени системи тип „тролей“ • Придвижва се по въжени системи тип „тролей“
Компетентности	• Способен е самостоятелно и в екип да изгради въжени системи тип „тролей“ и да транспортира пострадали и придвижване на спасители по тях
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно изграждане на въжени линии за транспортиране на спасители и пострадали Част по практика на професията:

ПРОЕКТ

	• Вярно, точно и мотивирано решава поставения казус, свързан с изграждане на въжена линия и транспортиране на пострадал • Самостоятелно извършва точно и вярно необходимите действия по придвижване по въжени линии
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 24	**Спасителни дейности с използване на алпийско оборудване**
Резултат от учене 24.1	Извършва спасяване от въжени линии
Знания	• Описва начините за спасяване на пострадал на отвесно въже • Познава патологията на висящ човек на въжена линия в безсъзнание • Описва различните видове системи за движение на спасители и системи за евакуация – метода педал/крол за спускане на пострадал от въже, метода противотежест на дълъг ремък и др. • Описва метода за спасяване на пострадал чрез достигане до него отгоре или отдолу • Описва метода за спасяване на пострадал от асансьорна или друг тип шахта
Умения	• Извършва достигане и прихващане на пострадал на въже • Определя патологията при висящ пострадал • Изгражда системи за движение и евакуация • Спасява пострадал чрез достигане и прихващане отгоре или отдолу • Изважда пострадал от шахта или подобна среда
Компетентности	• Способен е самостоятелно и в екип да организира спасяване на пострадал, блокиран на въжена линия
Резултат от учене 24.2	Спасява хора от аварирали лифтови съоръжения и паднали в пропасти
Знания	• Познава опасностите и рисковете при действия в стръмен терен или пропаст • Познава опасностите и рисковете при действия на лифтови съоръжения • Познава начините за спасяване на хора от аварирали лифтови съоръжения и паднали в пропасти • Обяснява схемите за използване на носилки през пресечен терен • Посочва начините за спасяване на хора от аварирали лифтови съоръжения и паднали в пропасти
Умения	• Определя и анализира опасностите и рисковете при действия в стръмен терен или пропаст • Определя и анализира опасностите и рисковете при действия на лифтови съоръжения • Извършва дейности за спасяване на хора от аварирали лифтови съоръжения и хора, паднали в пропасти

ПРОЕКТ

Компетентности	• Способен е самостоятелно и в екип да извърши дейности за спасяване на хора от аварирали лифтови съоръжения и хора, паднали в пропасти
Резултат от учене 24.3	Транспортира пострадали през труднопроходими терени и при тежки метеорологични условия
Знания	• Познава различните типове щатни и импровизирани средства за транспорт на пострадали • Познава способите за безопасно пренасяне на тежко пострадал върху носилка • Познава изисквания за транспорт на пострадал в зависимост от типа травма • Познава начините за използване на различни импровизирани средства за транспортиране на пострадалия според спецификата на травмата
Умения	• Извършва в екип пренасяне на тежко пострадал върху носилка • Използва различни видове носилки в зависимост от необходимостта • Определя оптимален и безопасен маршрут за транспортиране • Използва различни импровизирани средства за транспортиране на пострадалия според спецификата на травмата
Компетентности	• Способен е да изработи различни импровизирани транспортни средства или да използва щатни средства за транспортиране на пострадалия според спецификата на травмата и да организира ефективно екипно транспортирането на пострадалия
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно първа помощ и транспортиране на пострадал Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано решава поставения казус, свързан с оказване на първа помощ и транспортиране на пострадал • Обяснява точно и вярно необходимите действия според типа травма или животозастрашаващо състояние
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ25	**Използва топографски карти и чертежи на сгради**
Резултат от учене 25.1	Разчита чертежи на сгради
Знания	• Описва съдържанието на ситуационните планове • Описва начина на обозначаване на размерите, котите и надписите по чертежите на сградите • Познава знаците за обозначаване на елементите на сградата

ПРОЕКТ

	• Описва начина за обозначение на инсталациите (електрически, ВиК и др.) • Описва елементите на схеми и планове на обекти и населени места
Умения	• Определя размерите на сградите по чертеж • Определя коти (нива и височини) по чертеж • Разчита надписите по чертежа на сградите • Разпознава в ситуационни планове точните граници, части от съседни парцели, улици, площади, пътища тротоари, сгради, съоръжения и други • Разпознава знаците на елементите на чертежите на сградите • Разпознава инсталациите на чертежите на сградите (електрически, ВиК и др.)
Компетентности	• Самостоятелно е способен да разчита чертежи на сгради, обекти и населени места за получаване на полезна информация относно реагиране при произшествия
Резултат от учене 25.2	Оперира с топографски карти
Знания	• Описва различните видове топографски карти и знаците, нанесени на тях • Описва начините за определяне на разстояние, надморската височина и релефа на местността по карта и определяне на наклона на скатовете • Познава отчитането на геодезични и правоъгълни координати и точки, нанасянето на точки по географски координати • Описва измерването на разстояние върху топографски карти, измерването на дирекционни ъгли и способите за тяхното измерване • Познава изобразяването на релефа и местните предмети върху топографска карта чрез условни знаци
Умения	• Демонстрира работа с топографски карти, разчита знаците на топографските карти и определя релефа на местността по топографски карти • Определяне на разстояние, надморска височина, релеф на местността и наклон на скатовете по карта • Определя точката си на стоене и демонстрира ориентиране и движение по азимут • Решава основни задачи върху топографски карти
Компетентности	• Способен е самостоятелно да разчита правилно топографските карти и да се ориентира по маршрут и да организира придвижване по пресечен терен
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно работата с топографски карти и разчитане на чертежи на сгради Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано решава поставената задача, свързана с идентифициране на релефни форми по карта и ориентиране в непозната местност

ПРОЕКТ

	• Обяснява точно и вярно елементите и разпределянето на вътрешното пространство на сграда по чертеж
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 26	**Ориентира се в непозната местност**
Резултат от учене 26.1	Оперира с уреди за определяне на посоката
Знания	• Описва устройството и предназначението на компас и бусола • Изброява видовете местности и елементите на местността • Описва начина на измерване на магнитен азимут до дадена точка • Описва начина на определяне на посоката по зададен азимут • Описва начина на измерване на дирекционни ъгли
Умения	• Използва компас и бусола за ориентиране в местността • Измерва магнитен азимут до дадена точка и определя посоката по зададен азимут • Измерва дирекционни ъгли • Измерва азимута и разстоянието
Компетентности	• Способен е самостоятелно да се ориентира в непозната местност без карта с помощта на азимутна таблица, азимутна схема и компас
Резултат от учене 26.2	Оперира с устройства за навигация, използващи Глобална система за позициониране
Знания	• Описва принципа на работа на Глобалната система за локализиране • Познава устройствата за навигация, използващи Глобалната система за локализиране, и начина за подготовка на устройствата за навигация • Познава начина за ориентиране на местността с използване на Глобалната система за локализиране • Посочва интернет приложения за навигация и ориентиране
Умения	• Разпознава устройствата за навигация, използващи Глобалната система за локализиране • Подготвя за работа устройствата за навигация • Определя точното си местоположение и географските координати, дестинация или точка от маршрута до дадени координати • Работи с интернет програми за навигация и ориентиране
Компетентности	• Способен е самостоятелно да определи посоката на движение към зададена точка от местността и работи самостоятелно и ефективно със съвременни средства за навигация
Резултат от учене 26.3	Извършва ориентиране в непозната местност с помощта на различни средства и източници на информация
Знания	• Описва методите за съставяне на схеми на местността

ПРОЕКТ

	• Описва признаците за определяне на опасно метеорологично време • Изброява видовете местности и елементите на местността • Познава видовете карти – географски, топографски, регионални, хидроложки и др. • Изброява различни видове източници на информация
Умения	• Разпознава обекти и пътища по топографски карти и се ориентира по местността с карта, компас и Глобалната система за локализиране • Изготвя схема на местността, измерва азимута и разстоянието • Идентифицира видовете релефни форми и способите за изобразяване им върху картата, работи с мащаба на картата и височината на сечението • Идентифицира денивелацията и абсолютната надморска височина • Използва различни видове източници на информация
Компетентности	• Способен е самостоятелно да се ориентира в непозната местност
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания, свързани с работата с компас и ориентиране в местност по местни признаци • Демонстрира задълбочени познания, свързани с работата със съвременните средства за навигация Част по практика на професията: • Изпълнява в екип точно и вярно практическа задача за ориентиране в местност и откриване на пострадал по предварително зададен сценарий
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 27	**Извършва евакуация на блокирани хора в бързотечащи води**
Резултат от учене 27.1	Познава характеристиката и спецификата на бързотечащите води
Знания	• Описва основните характеристики на бързотечаща вода и познава опасните зони по потока бързотечаща вода и динамиката на протичане на потока вода при преминаване на, около и над препятствия по течението • Описва ламинирания и спираловиден поток при движение на водната маса по канал • Познава терминологията, използвана за ориентиране по потока бързотечаща вода • Описва V-образни потоци по и срещу течението на водата
Умения	• Разпознава характеристиките на бързотечаща вода • Разпознава зоните на ламинирания и спираловидния поток при движение на водната маса по канал • Определя основни параметри на потока според приетата терминология

ПРОЕКТ

	• Разпознава V-образни потоци по и срещу течението на водата • Разпознава опасните зони при протичане на потока вода при преминаване около и над препятствия по течението
Компетентности	• Способен е да определи и предвиди безопасните и опасните зони в потока и да прогнозира препятствията под вода по вида на повърхността на водния поток
Резултат от учене 27.2	Преминава препятствия в бързотечаща вода
Знания	• Описва метода за дефанзивно и агресивно плуване в поток с бързотечаща вода • Познава динамиката на потока бързотечаща вода и описва опасностите при движение по него • Описва безопасните зони за придвижване по потока бързотечаща вода • Описва начините на позициониране на плуващия в потока за контрол на движението му • Описва начините за преминаване на препятствия по потока бързотечаща вода
Умения	• Извършва придвижване чрез дефанзивно плуване по поток от бързотечаща вода • Извършва активно придвижване към обект чрез агресивно плуване • Разпознава движенията на вода в потока и местата в потока с висок риск от нараняване • Определя безопасните зони за придвижване по потока бързотечаща вода и преминаване на препятствия
Компетентности	• Способен е самостоятелно да се движи в бързотечаща вода и да преодолява препятствия
Резултат от учене 27.3	Изважда пострадал в бързотечащи води от брега
Знания	• Описва методите за достигане чрез протягане на крайник до пострадал в поток бързотечаща вода • Познава начините за напълване на пожарникарски шланг с въздух и подаването му за улавяне на пострадали в поток бързотечаща вода • Описва начина за улавяне на пострадал по поток от бързотечаща вода чрез линия със свободен край • Познава метода за достигане до пострадал по поток от бързотечаща вода чрез хвърляне на въжена линия
Умения	• Извършва достигане и изваждане на пострадал чрез протягане на крайник или допълнителен елемент • Подготвя пожарникарски шланг за напълването му с въздух • Извършва достигане и изтегляне на пострадал в поток от бързотечаща вода с пожарникарски маркуч • Извършва изваждане на пострадал от поток от бързотечаща вода чрез хвърляне на въжена линия от брега
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да организира и извади пострадал от поток бързотечаща вода на брега без реагиращите да влизат във водата
Резултат от учене 27.4	Изгражда въжени линии за придвижване в бързотечащи води

Знания	• Описва начините за изграждане на осигурителна линия за движение през поток течаща вода • Описва начините за изграждане на пасивна линия за улавяне на пострадал в бързотечаща вода • Описва начините за изграждане на активна линия за придвижване през поток бързотечаща вода • Познава методите за изваждане на пострадали от поток бързотечаща вода на брега
Умения	• Изгражда осигурителна линия за движение през поток течаща вода • Изгражда пасивна линия за улавяне на пострадал в бързотечаща вода • Изгражда активна линия за придвижване през поток бързотечаща вода • Изважда пострадали от поток бързотечаща вода на брега
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да организира изграждане на линии за придвижване и евакуиране на пострадали от поток бързотечаща вода
Резултат от учене 27.5	Изважда пострадал в бързотечащи води чрез влизане във водната среда
Знания	• Описва метода за спасяване на блокиран в поток бързотечаща вода от привързване на реагиращ с въжена линия от единия бряг • Познава начините за прихващане на пострадал в поток бързотечаща вода • Описва метода за спасяване на блокиран в поток бързотечаща вода от привързване на реагиращ с въжена линия от двата бряга • Описва начина на преминаване през поток бързотечаща вода • Описва начините за групово преминаване през поток бързотечаща вода за достигане и изваждане на пострадал • Описва опасностите при придвижване в поток бързотечаща вода
Умения	• Извършва изваждане на пострадал чрез прихващане на пострадал от привързан, реагиращ с въжена линия от единия бряг • Извършва изваждане на пострадал чрез прихващане на пострадал от привързан, реагиращ с въжена линия от двата бряга • Преминава през поток бързотечаща вода • Извършва достигане и изваждане на пострадал от поток бързотечаща вода от група в определен ред реагиращи • Определя опасностите при движение в поток бързотечаща вода
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да организира и извади пострадал от поток бързотечаща вода чрез придвижване на реагиращите във водната среда
Резултат от учене 27.6	Евакуира пострадал в поток бързотечаща вода с плавателен съд

Знания	• Познава методите на изваждане на блокиран във водна среда пострадал на плавателен съд • Описва начина за изграждане на висока транспортна линия за регулиране движението на плавателен съд в поток бързотечаща вода • Познава начина на контролиране на плавателен съд чрез висока транспортна линия • Описва начина на две- и четириточково привързване на плавателен съд • Познава начина на контролиране на две- и четириточково привързван плавателен съд • Познава начина на комуникация за контрол на придвижване на плавателен съд в потока бързотечаща вода
Умения	• Изважда пострадал блокиран във водна среда в плавателен съд • Изгражда висока транспортна линия за регулиране движението на плавателен съд в поток бързотечаща вода • Извършва регулиране на движението на плавателен съд чрез висока транспортна линия • Извършва две- и четириточково привързване на плавателен съд • Извършва регулиране на движението на две- и четириточково привързван плавателен съд • Извършва ефективна комуникация (между реагиращи на брега и реагиращи в плавателен съд) за контрол на придвижване на плавателен съд в потока бързотечаща вода
Компетентности	• Способен е самостоятелно или в екип да организира и извърши изваждане и евакуиране на пострадал с плавателен съд от поток бързотечаща вода
Критерии за оценяване	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания, свързани с характеристиката и спецификата на бързотечащите води • Демонстрира задълбочени познания, свързани с преминаване на препятствия в бързотечаща вода • Демонстрира задълбочени познания, свързани с различните методи за спасяване на пострадали в среда с бързотечаща вода • Демонстрира задълбочени познания, свързани с изграждане на въжени линии за придвижване в бързотечащи води Част по практика на професията: • Изпълнява в екип точно и вярно практическа задача за движение през бързотечаща вода • Изпълнява в екип точно и вярно практическа задача за изваждане на блокиран пострадал в бързотечащи води по предварително зададен сценарий
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

ЕРУ 28	**Организира реагирането при пътнотранспортни произшествия**
Резултат от учене 28.1	Избира тактика при осъществяване на спасителни дейности при пътнотранспортно произшествие
Знания	• Познава процедурите за действие на екипа за спасителни дейности при пътнотранспортно произшествие и оценява рисковите фактори на мястото на инцидента и техническите средства за сигнализиране на инцидента • Дефинира целите на реагирането и основните приоритети при пътнотранспортно произшествие • Познава техническите и конструктивни характеристики на различните видове моторни превозни средства • Познава механизмите на нараняване на пътниците при различните типове сблъсъци на моторни превозни средства • Познава техниките за осигуряване на необходимото пространство за изваждане на пострадал, блокиран в моторни превозни средства след пътнотранспортно произшествие • Познава реда за предаване на командването на мястото на произшествието на по-висш служител
Умения	• Прилага процедурите за действие на екипа за спасителни дейности при пътнотранспортно произшествие, организира обезопасяването на мястото на инцидента и изготвя план за действие на екипа за спасителни дейности при пътнотранспортно произшествие • Оценява основните симптоми на различните спешни състояния и типове травми и определя нараняването на пътниците в моторни превозни средства • Определя техническите и конструктивни характеристики на моторните превозни средства, участващи в пътнотранспортно произшествие • Ръководи действията за осигуряване на необходимото пространство за изваждане на пострадал, блокиран в моторни превозни средства след пътнотранспортно произшествие • Предава командването на мястото на произшествието на по-висш служител
Компетентности	• Способен е самостоятелно да организира тактическите действия при пътнотранспортно произшествие с моторни превозни средства
Резултат от учене 28.2	Инструктира екипа за спасителни дейности при реагиране на пътнотранспортно произшествие
Знания	• Описва отговорностите на екипа за спасителни дейности и на другите реагиращи органи при пътнотранспортно произшествие • Обяснява начина на взаимодействие и координация с други служби, включително специалисти • Познава реда за контакт с медиите и предаване на информация към и от оперативния екип • Дефинира способите за защита на членовете на спасителния екип при пътнотранспортно произшествие

ПРОЕКТ

	• Познава процедурата за действие при пътнотранспортно произшествие със загинал пострадал
Умения	• Контролира действията на екипа за спасителни дейности на мястото на пътнотранспортно произшествие • Извършва взаимодействие с екипите от други органи и организации • Прилага препоръките на специалисти при провеждане на оперативните действия • Подава информация към и от екипа, както и към медиите и обществото по установен ред • Организира изтеглянето на екипа от опасна зона при необходимост
Компетентности	• Организира и ръководи подготовката и взаимодействието на екипа за спасителни дейности с други органи на мястото на пътнотранспортно произшествие
Резултат от учене 28.3	Прилага техники за оказване първа долекарска помощ
Знания	• Изброява органите и системите в човешкия организъм. Описва основните функции на човешките органи и системи Демонстрира теоретични знания за анатомията и физиологията на човешкия организъм • Познава видовете травми и наранявания – нараняването на тъканите, органите и системите, изгарянията, измръзванията, травматичните увреждания на скелета, шоковите състояния • Описва симптомите на различните травматични състояния • Описва спецификата на различните животозастрашаващи състояния
Умения	• Различава анатомичните структури в човешкия организъм Разпознава различните физиологични процеси в човешкия организъм • Контролира всички необходими незабавни мерки (в т.ч. изкуствено дишане и сърдечен масаж, кръвоспиране, помощ при отравяния и т.н.) • Контролира проходимост на горните дихателни пътища • Оценява типовете травми и наранявания • Контролира начина на обездвижване на различни видове счупвания при нужда • Контролира действията за стабилизиране състоянието на пострадалия
Компетентности	• Способен е да организира необходимите действия по оказване на първа долекарска помощ в съответствие с типа травма или животозастрашаващо състояние • Под контрол на лекар да предприема своевременни действия, адекватни на ситуацията и на състоянието на пострадалия
Резултат от учене 28.4	Ръководи дейността на екипа за спасителни дейности при пътнотранспортни произшествия с моторни превозни средства
Знания	• Познава методите за събиране на информация и реда за предаване на данни при пътнотранспортни произшествия

ПРОЕКТ

	• Познава ресурсите на екипа и структурата за управление на реагирането на място • Посочва отговорностите на екипа и подходящите мерки за здравословни и безопасни условия • Обяснява основните цели и дефинира приоритетите на реагирането при пътнотранспортни произшествия с моторни превозни средства • Познава методите за запазване на доказателства за последващо разследване
Умения	• Извършва оценка на ситуацията при сигнал и на място при пътнотранспортно произшествие • Организира ресурсите и структурата за управление на мястото на произшествието • Извършва разпределение на отговорностите между членовете на екипа • Оценява рисковете за всички участници и изготвя план на оперативните действия • Контролира прилагането на мерки за безопасност и запазване на доказателства
Компетентности	• Способен е самостоятелно да организира и ръководи дейността на екипа за спасителни дейности при пътнотранспортни произшествия с моторни превозни средства
Резултат от учене 28.5	Извършва действия при железопътни произшествия
Знания	• Познава начините за получаване на сигнал и определяне на мястото на железопътно произшествие • Познава типовете железопътни произшествия, препятствията за достъп и рисковете при действия в зоната • Познава терминологията, знаците и структурите на релсовите превозни средства • Познава процедурите за спиране на захранването и заземяването на контактната мрежа • Познава техниката и тактиките за изваждане на пострадали от железопътни средства
Умения	• Определя точното място на произшествието и извършва оценка на достъпа до мястото и оценява риска • Пояснява типа на произшествието и разработва план за достъп до мястото • Контролира спирането на трафика и извършва комуникация с отговорните лица на място за обезопасяване на железопътната инфраструктура и контролира чрез писмен документ спиране на захранването и заземяване на съответните секции от оборудването на контактната мрежа от отговорните лица • Идентифицира включената жп инфраструктура и техническите особености на мястото • Контролира действията по първа помощ и транспортиране на пострадалите
Компетентности	• Организира и контролира дейностите за спасяване на блокирани пострадали в железопътни превозни средства и

ПРОЕКТ

	координира действията на екипа с отговорните органи за действие при железопътно произшествие
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени знания за създаване на цялостна организация на дейностите по сформиране, обучение и управление на екипа за спасителни дейности за защита на населението • Дефинира теоретични понятия за организацията на спасителните дейности при пътнотранспортно произшествие по отношение на тактиката • Дефинира терминологията и знаците по релсовите пътища • Демонстрира задълбочени знания за видовете конструкции на релсовите превозни средства Част по практика на професията: • Избира най-подходящите действия за решаване на зададения казус, свързан с реагиране на пътнотранспортно произшествие • Дава адекватно предложение за решаване на казус, свързан с управлението на екипа за спасителни дейности за защита на населението • Спазва точно правилата за безопасно използване на техническите средства • Определя правилно тактическите действия за решаване на зададения казус
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 29	**Действия за реагиране при произшествия с опасни вещества**
Резултат от учене 29.1	Извършва дейности за ограничаването на последствията при бедствия и инциденти с опасни химични вещества и смеси
Знания	• Познава нормативната база и принципите за организиране на разузнаване при инциденти с опасни вещества • Посочва техниката и методите за определяне на граници на замърсяване и контролирани зони • Описва видовете химически облекла, методите за деконтаминация и начините за извеждане на пострадали • Дефинира изискванията за зоната на непосредствена опасност от запалване и изграждане на система за деконтаминация • Изброява начините за предотвратяване на пожари, охлаждане и преустановяване на изтичане от аварирали съдове
Умения	• Организира разузнаването, охлаждането на съдове и извеждането на пострадали от замърсения район • Контролира определянето на контролираната зона, вземането на проби и оказването на първа помощ • Определя граници на химическото замърсяване и зоната на непосредствената опасност

ПРОЕКТ

	• Ограничава разпространението на опасни вещества и събира разливи на петролни продукти • Управлява действията за гасене на пожар и изграждане на система за клинична деконтаминация
Компетентности	• Организира и контролира дейности за ограничаването на последствията при бедствия и инциденти с опасни химични вещества и смеси и управлява дейностите по спасяване и извеждане на пострадалите от замърсения район
Резултат от учене 29.2	Организира дейностите за ограничаването на последствията при инцидент с радиоактивни вещества и материали
Знания	• Познава нормативната база, рисковете за хората и околната среда и процедурите за безопасно временно съхранение на радиоактивни вещества • Дефинира правилата и условията за дозиметричен контрол и определяне на границите на радиоактивното замърсяване • Описва техниката и тактическите правила за разузнаване и дозиметричен контрол при инциденти с радиоактивни материали • Посочва органа за управление и контрол, личните предпазни средства и методите за деконтаминация • Обяснява начините за премахване на радиоактивно замърсения слой и критериите за зони за сигурност и контролиран достъп
Умения	• Организира радиационен мониторинг, разузнаване, дозиметричен контрол и деконтаминация на хора, техника и място • Контролира определянето на граници на замърсяване, зони на риск и използването на лични предпазни средства • Извършва оповестяване на реагиращите и населението при инциденти с радиоактивни вещества • Оценява информацията за определяне на приоритетите за защита на хора, ценности и околна среда • Осигурява места за безопасно временно съхранение на радиоактивни материали, съгласувано с компетентните органи
Компетентности	• Способен е да организира и контролира оперативни дейности за ограничаване или ликвидиране на последиците от инцидент с източници на йонизиращи лъчения
Резултат от учене 29.3	Организира аварийно планиране и аварийна готовност при ядрени и радиационни аварии
Знания	• Посочва начините за оповестяване, индивидуалните защитни средства и маршрутите за евакуация на населението • Обяснява методите за радиационен мониторинг, радиационно разузнаване и фазите на аварията • Познава защитните съоръжения, методите за евакуация и мерките за защита на водоизточници • Описва действията за деконтаминация на хора, техника и зони, както и методите за дозиметричен контрол • Дефинира зоните за аварийно планиране и алгоритъма за оценка на радиационен риск

ПРОЕКТ

Умения	• Организира евакуация, радиационен мониторинг, деконтаминация и действия за защита на животни и водоизточници • Извършва доставка на храна, вода и стоки от първа необходимост за населението • Разграничава фазите на аварията и рисковите категории на ядрени съоръжения • Контролира определянето на зоните за аварийно планиране и мерките за защита в различните фази • Определя пътищата на облъчване, допустимите нива на замърсяване и маршрутите за евакуация
Компетентности	• Способен е да организира действия за ограничаване и намаляване на последиците от радиационните аварии върху здравето и безопасността на персонала и населението, качеството на живот, материалните ценности и околната среда
Резултат от учене 29.4	Извършва дейности за ограничаване на последствията при бедствия и инциденти с опасни биологични агенти
Знания	• Посочва противоепидемичните и санитарно-хигиенните мероприятия, местата и обектите, засегнати от заразяване, и начините за оповестяване на населението • Описва действията на специализираните структури, методите за дезинфекция и деконтаминация на хора, техника и транспортни средства • Обяснява реда за преминаване в опасната зона и методите за евакуация на населението и животните • Познава процедурите за действие при епидемия и биологично замърсяване • Определя мерките за биологична защита в координация със специализираните органи
Умения	• Съдейства на специализираните структури при изграждане на контролно-пропускателни пунктове, санитарни зони и полеви болници • Извършва предупреждение и оповестяване на населението за инциденти с опасни биологични агенти • Извършва евакуация на население и/или животни от опасната зона • Извършва дезинфекция на обекти и превозни средства • Извършва деконтаминация на хора, техника и транспортни средства
Компетентности	• Организира и контролира възложените от компетентните структури дейности за защита на населението и противоепидемичните мероприятия при откриване на огнища на биологическо заразяване
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочено познаване на произшествията, изискващи провеждане на дейности по химическа защита • Демонстрира задълбочено познаване на произшествията, изискващи провеждане на дейности по радиационна защита

ПРОЕКТ

	• Демонстрира задълбочено познаване на произшествията, изискващи провеждане на дейности по биологична защита • Дефинира точно действията на екипа при произшествия с опасни вещества • Демонстрира задълбочени знания за създаване на цялостна организация на дейностите по радиационна, химическа и биологична защита • Дефинира теоретични понятия при организацията за реагиране на произшествия с опасни вещества Част по практика на професията: • Избира най-подходящите действия за решаване на зададения казус, свързан с подбор на екип, и дава адекватно предложение за решаване на казус, свързан с управлението на екипа за действия при произшествия с опасни вещества • Точно и вярно решава поставения казус, свързан с организирането на ликвидационни дейности на последиците при конкретния инцидент с опасни вещества и материали • Точно и вярно решава поставения казус, свързан с организирането на спасителни дейности за конкретния инцидент с опасни вещества и материали • Контрол на точното и обосновано определяне на опасностите и наличните рискови фактори за пострадалите, реагиращите и населените места при произшествие с опасни вещества
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 30	**Организира инженерно-спасителните дейности**
Резултат от учене 30.1	Определя типа на строителна конструкция
Знания	• Описва предназначението на основните елементи на сградата • Посочва видовете строителни конструкции • Познава знаците и обозначенията на чертежи, монтажни планове и спецификации • Познава основните строителни продукти (материали, изделия, комплекти или системи) и тяхната област на приложение • Обяснява основните характеристики на жилищните и промишлените сгради по отношение на устойчивостта им на външни въздействия
Умения	• Разпознава основните елементи на една сграда • Определя вида строителна конструкция • Обяснява начина на определяне на теглото на строителните елементи според строителните материали, от които са изработени • Разчита различните видове чертежи, монтажни планове и спецификации

ПРОЕКТ

Компетентности	• Контролира определянето на елементите на сградата по различни признаци
Резултат от учене 30.2	Познава комунално-енергийни мрежи
Знания	• Описва елементи на външната водоснабдителна система, водопроводните мрежи в населеното място, водоснабдителните мрежи в сгради • Описва елементите на сградна канализационна мрежа, дворна канализационна мрежа и улична канализационна мрежа • Описва елементите на електропреносната мрежа за високо, средно и ниско напрежение • Описва елементите на газоразпределителните мрежи и вътрешните сградни газопроводни инсталации
Умения	• Разпознава елементите на водопроводните мрежи на сградите • Спира водата във водопроводната мрежа чрез арматурата на мрежата или по принудителен начин при аварийни ситуации, водещи до произшествия • Извършва дейностите за възстановяване на проходимостта на канализационни мрежи • Извършва дейности за временно ограничаване и спиране на обратен поток при спешно възникнали аварии в канализационни мрежи, предизвикващи произшествие • Извършва дейности за аварийно спиране на съоръжения и инсталации на електропреносната мрежа за високо, средно и ниско напрежение
Компетентности	• Организира заедно с екипа аварийно спиране на съоръжения и инсталации на водопроводните мрежи, на канализационните мрежи, на електропреносната мрежа за високо, средно и ниско напрежение и на вътрешните сградни газопроводни инсталации
Резултат от учене 30.3	Създава организация за извършване на спасителни дейности за защита на населението
Знания	• Обяснява ролята и функциите при управление на реакциите и критериите за установяване на контрол над произшествието • Описва критериите за оценка на рисковете и осигуряване на безопасност на реагиращите • Посочва причините за възникване на спешната ситуация, факторите и приоритетите при реагиране • Дефинира основните тактики за реагиране при произшествие • Познава характеристиките на техническите ресурси и методите за контрол върху дейността на спасителните екипи
Умения	• Планира и организира дейността на екипа за извършване на спасителни дейности за защита на населението • Ръководи действията на спасителния екип и осъществява мониторинг върху изпълнението • Оценява рисковете и определя охраняем периметър и основни цели и приоритети при реагиране

ПРОЕКТ

	• Избира подходящи тактики за реагиране при произшествие според конкретната ситуация • Извършва текущ и превантивен контрол върху дейността на екипа
Компетентности	• Способен е самостоятелно да създаде организация за извършване на спасителни дейности за защита на населението, осигурявайки ефективно управление, безопасност и координация на действията
Резултат от учене 30.4	Познава неотложни аварийно-възстановителни работи
Знания	• Познава начините за извършване на укрепителни работи в сгради и съоръжения • Познава реда за разчистване на разрушения за осигуряване на достъп до пострадали • Познава правилата за изграждане на временни лагери за засегнатото население • Познава техническите средства за доставки и транспортиране в недостъпни райони • Описва методите за извеждане на застрашените лица на безопасно място
Умения	• Ръководи укрепителните работи в сгради и съоръжения на мястото на произшествието • Ръководи разчистването на разрушения за достъп до пострадали • Организира извеждането на застрашените лица на безопасно място • Организира използването на технически средства за доставки и транспортиране • Ръководи дейностите за спиране на течове, ограничаване на разливи и премахване на опасни обекти
Компетентности	• Способен е самостоятелно да организира и ръководи неотложни аварийно-възстановителни работи при произшествия и извънредни ситуации
Резултат от учене 30.5	Контролира експлоатацията на техническите средства
Знания	• Познава частите и механизмите на техническите средства (задвижващ механизъм, предавателен механизъм, изпълнителен механизъм и органи за управление) и процедурите за подготовка за използване им • Дефинира технологичния процес на разглобяване, дефектация и сглобяване на възли на техническите средства • Познава техническата експлоатация, организацията на използването, организацията на техническото обслужване и съхранение на техническите средства и документите за отчет на работата им • Познава регламентиращите документи за планиране и провеждане на техническото обслужване на техническите средства
Умения	• Организира и контролира подготовката на техническите средства за използване

ПРОЕКТ

	• Контролира процеса на разглобяване, дефектация и сглобяване на възли на техническите средства • Управлява личния състав при извършване на регламентни дейности и подготовка на техническите средства и контролира провеждане на техническото обслужване на техническите средства • Контролира воденето на техническа документация за експлоатацията на техническите средства
Компетентности	• Организира и извършва подготовката на техническите средства, техническите обслужвания и съхранението им в променящи се условия и различна среда и организира и провежда занятия за техническа подготовка на екипа за извършване на спасителни дейности за защита на населението
Резултат от учене 30.6	Организира дейностите при извънредни ситуации със силни ветрове и усложнена зимна обстановка
Знания	• Посочва опасностите за населението при силен вятър и обилни снеговалежи • Посочва мерките за спасяване на хора, животни и имущество при природни бедствия • Посочва начините за евакуация и подслон на засегнатото население • Познава долекарската помощ и транспортирането на пострадали • Познава начините за търсене и евакуация на блокирани хора в снежни условия
Умения	• Оценява опасностите при силен вятър и зимни условия • Извършва отстраняване на опасности от разрушения и аварии • Контролира оказването на долекарска помощ и транспортиране до лечебни заведения • Организира изтегляне на превозни средства и транспортиране на екипи • Контролира евакуацията на блокирани хора до безопасно място
Компетентности	• Способен е да организира екипа и да овладее извънредна ситуация в действия при силни ветрове и усложнена зимна обстановка
Критерии за оценяване	Част по теория на професията: • Познава целите, задачите и етапите на провеждане на спасителни дейности • Владее задълбочени знания за изготвяне на план на действие при реагиране на произшествие • Дефинира теоретични понятия при организацията на спасителните дейности в тактическо отношение • Демонстрира задълбочени познания относно последиците от бедствията и техногенни аварии, строителните конструкции, повреди в комунално-енергийни мрежи и последствия от тях, обезпечаване на безопасност при действия при силни ветрове и усложнена зимна обстановка

ПРОЕКТ

	• Дефинира основните рискове при неотложни аварийно-възстановителни работи и точно посочва действията при извънредни ситуации Част по практика на професията: • Демонстрира умения за създаване на цялостна организация за извършване на спасителни дейности • Вярно, точно и мотивирано решава поставения казус, свързан с оказване на търсене и транспортиране на пострадали при бедствията и техногенните аварии • Демонстрира правилните и точни действия според характера на инцидента и последствията от него • Демонстрира умения и компетентности по организацията на дейностите, свързани с неотложни аварийно-възстановителни работи
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 31	**Тактика на реагиране при наводнения**
Резултат от учене 31.1	Организира издирване и спасяване на пострадали в повърхностни води
Знания	• Посочва начините за осигуряване пътищата за достигане до мястото на произшествието в потока вода • Посочва характеристиките на течащите води и обяснява терминологията при действия в бързотечащи води • Идентифицира опасностите и рисковете при преминаване през различните видове движение на вода и препятствия в потока бързотечаща вода и идентифицира безопасните зони в потока бързотечаща вода • Познава методи за спасяване на пострадали във водна среда • Описва организацията на спасителните дейности при блокиран, пострадал в бързотечаща вода
Умения	• Ръководи откриването и осигуряването на пътищата за достигане до мястото на произшествието в потока вода • Инструктира екипа за терминологията при действие в бързотечащи води и избира стратегии за снижаване на риска при преминаване през различните видове движение на вода и препятствия в потока бързотечаща вода • Избира подходящо място и метод за извършване на спасяване на пострадал, блокиран в потока вода • Ръководи изваждане на пострадал от потока бързотечаща вода до безопасно място на брега • Избира резервни методи за спасяване на пострадал в поток бързотечаща вода надолу по течението, подсигуряващи неуспешно основно/първо спасяване
Компетентности	• Организира и ръководи спасителните дейности на екипа за защита на населението по издирване и спасяване на пострадали в повърхностни води

ПРОЕКТ

Резултат от учене 31.2	Организира дейности за защита на населението при непосредствена опасност от наводнение
Знания	• Познава нормативните актове и плановете за защита при бедствия, свързани с наводнения • Познава характеристиките и елементите на язовирни стени и диги и тяхното предназначение • Познава предназначението и рисковете, свързани с хвостохранилища, сгуроотвали и шламохранилища • Посочва методите за намаляване на водното ниво и за аварийно управление на хидросъоръжения • Посочва начините за изграждане на временни защитни диги и аварийно надграждане на съществуващи съоръжения
Умения	• Ръководи и контролира дейности на екипа за защита от наводнение в съответствие с аварийния план • Ръководи оценката на повредите и аварийните действия по хидротехническите съоръжения • Ръководи дейности за намаляване на водното ниво и ограничаване на съсредоточена филтрация • Взаимодейства с компетентни органи за извършване на аварийни мерки (увеличаване на преливници, изграждане на канали, запушване на шахти) • Ръководи изграждане на временни диги и аварийно надграждане на ниски участъци при опасност от преливане
Компетентности	• Способен е самостоятелно да организира и ръководи дейностите на екипа за спасителни дейности за защита на населението по предотвратяване на опасността от наводнение
Резултат от учене 31.3	Организира дейностите за защита на населението при наводнение
Знания	• Познава методите за откриване на пострадали и извеждане на застрашени хора и животни от наводнени райони • Познава личните предпазни средства при работа във водна среда и изискванията за безопасност • Посочва начините за снабдяване на засегнатото население с храна, вода и продукти от първа необходимост • Обяснява изискванията и организацията за изграждане на лагери за временно настаняване • Познава техническите средства и тактиката за изпомпване на вода от наводнени помещения и райони
Умения	• Ръководи дейности на екипа за търсене и извеждане на пострадали от наводнени райони • Взаимодейства с водолазни екипи и организира контакт с очевидци за получаване на информация за бедстващи • Контролира използването на лични предпазни средства от екипа и от пострадалите • Създава организация за отводняване на наводнени сгради, водоеми и райони • Организира изграждането на лагери за временно настаняване на застрашеното население

ПРОЕКТ

Компетентности	• Способен е самостоятелно да организира и ръководи дейностите на екипа за защита на населението при наводнения
Резултат от учене 31.4	Организира дейности за защита на населението след наводнение
Знания	• Познава методите за търсене на изчезнали хора в наводнени райони след оттегляне на водите • Познава реда и начините за изваждане на загинали хора в районите при оттегляне на водата • Познава реда и начините за изваждане мъртви животни или вещи • Познава способите за разчистване на пътищата и възстановяване на засегнатите райони • Назовава компетентните държавни органи за контрол на здравето и заболяванията
Умения	• Създава организация за търсене на изчезнали хора в наводнени райони след оттегляне на водите • Ръководи действията за изваждане на загинали хора в районите при оттегляне на водата изапазване на доказателства • Извършва изваждане на мъртви животни или вещи в районите при оттегляне на водата • Ръководи действията за подпомагане на екипите от държавни органи за контрол на здравето и заболяванията за предотвратяване на епидемии и епизоотии от заразни и паразитни болести • Организира транспортиране на питейна вода за населението в засегнатите райони
Компетентности	• Способен е да организира екипа за спасителни дейности за защита на населението и за ликвидиране на последствията от наводнения • Организира и контролира дейностите за подпомагане на екипите с държавни органи за контрол на здравето и заболяванията след наводнения
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочено познаване на: видовете хидротехнически съоръжения, дейностите при непосредствена опасност от наводнение, извършваните дейности при наводнение и след наводнение • Демонстрира задълбочени познания, свързани с контрол на действията по различните методи за спасяване на пострадали в среда с бързотечаща вода • Демонстрира задълбочени познания, свързани с контрол на изграждането на въжени линии за придвижване в бързотечащи води Част по практика на професията: • Демонстрира умения и компетентности по организация на дейностите, свързани с наводнение • Избира и прилага подходящи действия за намаляване на риска от наводнения

ПРОЕКТ

	• Избира най-подходящите действия за решаване на зададения казус, свързан с разпределяне на задачи на членове на екип за спасителни дейности • Дава адекватно предложение за решаване на казус, свързан с управлението на екип за спасителни дейности за извеждане на застрашените хора и животни от залетите зони • Организира екипа за извършване на действия за изваждане на блокиран пострадал в бързотечащи води по предварително зададен сценарий
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 32	**Организира спасителни дейности при разрушени строежи, строителни конструкции и движещи се маси**
Резултат от учене 32.1	Прилага тактика на реагиране при разрушени строежи и строителни конструкции
Знания	• Посочва основните фактори, причиняващи разрушаване на строежи и строителни конструкции • Познава етапите и правилата за реагиране при произшествия с разрушени строежи • Посочва методите и тактиките за търсене на блокирани пострадали в разрушени конструкции • Познава предназначението на временните укрепващи конструкции за стабилизиране на повредени елементи • Познава методите за запазване на доказателствата на мястото на намеса за последващи правни разследвания
Умения	• Събира информация на мястото на произшествието за причините и типа разрушения • Извършва оценка на ситуацията и организира безопасното разполагане на ресурсите • Назначава задачи на екипа за спасителни дейности на място • Организира и управлява действията за търсене и достигане до блокирани пострадали • Организира изграждане на укрепващи конструкции и запазване на доказателства на мястото на намеса
Компетентности	• Организира и управлява оперативните дейности на екип за спасителни дейности при реагиране на произшествие с разрушени строежи и строителни конструкции
Резултат от учене 32.2	Избира стратегията и методите на търсене на пострадали, блокирани в разрушени строежи и строителни конструкции
Знания	• Дефинира факторите за определяне на работните места при търсене в разрушени конструкции • Обяснява метода на триангулация и систематичния подход при физическо търсене • Познава техническите средства (сеизмични, акустични, с камери) за локализиране на пострадали • Посочва условията за ефективно използване на кучета при търсене

ПРОЕКТ

	• Посочва начина за маркиране на локализираните пострадали в разрушени конструкции
Умения	• Определя работните места и организира физическото търсене на пострадали • Организира използването на технически средства (сеизмични, акустични, визуални) за търсене • Организира използването на кучета и осигурява спазването на правилата за включването им • Контролира маркирането на локализираните пострадали • Планира и осигурява условията за ефективна комуникация и прослушване на сигнали от пострадали
Компетентности	• Организира и управлява търсенето в района с блокирани пострадали в разрушени строежи и строителни конструкциии, избира стратегията за прилагане на различните методи за търсене
Резултат от учене 32.3	Организира техническите спасителни операции в разрушени строежи и строителни конструкции
Знания	• Обяснява основните приоритети при спасяване на блокирани пострадали в разрушени строежи и строителни конструкции • Посочва методите за повдигане, спускане и преместване на строителни елементи за достъп до пострадал в кухина • Посочва начините за комуникация с медицински екип и получаване на информация от екипа за търсене • Обяснява правилата за приложение на чист и мръсен метод за пробиване на отвор за достъп до пострадал • Посочва техниките за маркиране и пренасяне на пострадал през разрушени конструкции
Умения	• Планира реда на местата за спасяване на блокирани пострадали в разрушени строежи и строителни конструкции • Определя точка за достъп до кухина и маршрут за евакуация към сборен пункт • Координира действията на екипа за спасяване с медицинския екип • Избира метода за достъп чрез пробиване на отвор в конструктивен елемент в зависимост от материала • Контролира правилното сапаниране и преместване на тежки елементи с техника
Компетентности	• Организира и управлява оперативните действия за спасяване на блокирани пострадали в разрушени строежи и строителни конструкции
Резултат от учене 32.4	Организира изграждане на укрепващи конструкции за стабилизиране и укрепване на повредени конструктивни строителни елементи
Знания	• Посочва индикаторите за вторично разрешаване на конструктивни строителни елементи и мерките за намаляване на риска за реагиращите в разрушени строежи и строителни конструкции

ПРОЕКТ

	• Познава временни укрепващи конструкции за подпиране на хоризонтални строителни елементи на равнинни наклонени строителни елементи • Познава временни укрепващи конструкции за стабилизиране на отвори на прозорци или врати • Познава временни укрепващи конструкции за подпиране на вертикални стени • Познава методите за подпиране и укрепване на повдигнати строителни конструктивни елементи
Умения	• Контролира изграждането на временни укрепващи конструкции за подпиране на хоризонтални строителни елементи • Контролира изграждането на временни укрепващи конструкции за подпиране на равнинни наклонени строителни елементи • Контролира изграждането на временни укрепващи конструкции за стабилизиране на отвори на прозорци или врати • Контролира изграждането на временни укрепващи конструкции с наклонена греда за укрепване на вертикална стена • Контролира подпиране и укрепване на повдигнати строителни конструктивни елементи
Компетентности	• Организира и контролира изграждане на укрепващи конструкции за осигуряване безопасна среда при търсене и спасяване в разрушени строежи
Резултат от учене 32.5	Определя тактика на реагиране при движещи се маси
Знания	• Посочва факторите, причинили движението на земни маси – аварии по комунални мрежи, изкопни и строителни дейности и др. • Дефинира размера и границите на засегнатия участък и безопасната зона при произшествие • Посочва начините за откриване на наличие на електропровод, водопровод, газопровод и други комунални мрежи • Описва методите за спасяване на пострадал – с и без влизане на реагиращите в опасната зона • Познава аварийните укрепващи конструкции и системи, предотвратяващи движението на земни маси
Умения	• Определя причините за движението на земни маси и установява засегнатия участък и безопасната зона • Създава организация за откриване и идентифициране на подземни комунални мрежи на мястото на произшествието • Оценява опасностите за реагиращи и пострадали при повреди на подземни мрежи и вторично свличане • Организира търсене и използване на технически средства за откриване на затрупани пострадали • Контролира създаването на безопасна среда и прилагането на укрепващи конструкции в опасната зона

ПРОЕКТ

Компетентности	• Способен е самостоятелно да организира и управлява спасителни дейности на затрупани пострадали хора при неконтролирано движение на земни маси
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно временно укрепване на строежи и строителни конструкции, застрашени от разрушаване • Демонстрира теоретични познания за видовете укрепващи конструкции и приложението им за стабилизиране на строителните елементи или земни маси • Точно и правилно изпълнение на поставена задача, свързана с обезпечаване на безопасност при осигуряване на пространство за изваждане на пострадали, блокирани в разрушени строежи или затрупани със земни маси • Демонстрира задълбочени познания относно: обезпечаване на безопасност при действия в условията на разрушени строежи или движещи се земни маси Част по практика на професията: • Изпълнява точно поставената задача за укрепване на повреден или нестабилен елемент от строителната конструкция • Точно спазване на реда за изграждане и контрол на временно укрепващото скеле за стабилизиране на повреден елемент от строителната конструкция • Изпълнява точно поставената задача за укрепване на нестабилни земни маси • Точно спазване на реда за изваждане на пострадал, затрупан от движещи се маси
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 33	**Организира противопожарната подготовка и пожарогасителните действия**
Резултат от учене 33.1	Организира взаимодействието с органите за пожарна безопасност и защита на населението при локализиране и гасене на пожари в населени места
Знания	• Описва методите и начините за гасене на пожари • Изброява инвентара и съоръженията за гасене на пожар • Обяснява пожарогасителните дейности, спасяването и евакуирането на хора, животни и материални ценности
Умения	• Координира действията с органите за пожарна безопасност и защита на населението за ефективно гасене на битови пожари • Организира дейностите за спасяване на хора и ценности от горящи сгради • Контролира правилното използване на средствата за гасене на пожари – пожарогасители, кофпомпи, димни шашки и др.

ПРОЕКТ

Компетентности	• Организира дейностите за локализиране и гасене на пожари в населени места и взаимодействието с органите за пожарна безопасност и защита на населението при локализиране и гасене на пожари в населени места
Резултат от учене 33.2	Организира дейностите за локализиране и гасене на горски и полски пожари
Знания	• Изброява видовете горски пожари и стратегията, начините и методите за гасенето им • Изброява видовете полски пожари, стратегията, начините и методите за гасенето им • Изброява оборудването и техническите средства, използвани при гасене на горски и полски пожари • Обяснява пожарогасителните дейности, спасяването и евакуирането на хора, животни и материални ценности в условията на горски пожари
Умения	• Контролира избора на подходящия метод за ефективно гасене на горски пожари • Контролира избора на подходящия метод за ефективно гасене на полски пожари • Организира използването по предназначение на средствата за гасене на горски и полски пожари • Организира спасителните дейности и евакуация на пострадали от района на пожара
Компетентности	• Способен е да организира дейностите за локализиране и гасене на горски и полски пожари
Резултат от учене 33.3	Организира гасенето на пожари в моторни превозни средства
Знания	• Описва причините за възникване на пожар в моторни превозни средства и различните категории на пожара • Описва опасностите при реагиране на произшествие с горящи моторни превозни средства • Описва действията при гасене на различните категории пожари в моторни превозни средства • Описва действията при гасене на пожари в моторни превозни средства с магнезиеви елементи • Изброява техническите средства за гасене на пожар в моторни превозни средства • Обяснява особеностите на пожар в хибридни и електрически моторни превозни средства
Умения	• Определя причините за възникване на пожар в моторни превозни средства и опасностите при реагиране на произшествие с горящи моторни превозни средства • Определя категорията пожар в моторни превозни средства • Организира гасенето на пожари в моторни превозни средства • Контролира избора на техническите средства за гасене на пожар в моторни превозни средства • Организира гасенето на пожари в хибридни и електрически моторни превозни средства

ПРОЕКТ

Компетентности	• Способен е да организира и извърши дейности за гасене на пожар в моторни превозни средства
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочени познания относно методите и средствата за гасене на битови и горски пожари Част по практика на професията: • Точно и вярно решава поставения казус, свързан с организиране на пожарогасителни дейности в населено място и при горски пожар • Определя точно и обосновано необходимите действия на екипа за ефективно гасене на пожара с оглед на характера на инцидента и наличните рискови фактори
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 34	**Организира дейностите при спасяване на пострадали с използване на въжени линии**
Резултат от учене 34.1	Организира дейностите за спасяване с въже от високи места с използване на алпийски способи
Знания	• Познава личната екипировка и оборудването на спасителите • Познава начините за спасяване от високо място и въжените спасителни устройства • Познава видовете естествени и изкуствени опори за въжените линии • Познава реда за изграждане на схема за въжено спасяване • Познава правилата за първа долекарска помощ и методите за транспортиране на пострадали
Умения	• Прави оценка и определя място за разполагане на спасителен екип и мерки за обезопасяване • Контролира изправността на лична екипировка, опори и изграждането на схемата за въжено спасяване • Контролира прилагането на мерки за безопасно спасяване на пострадалия • Допуска до работа само спасители, преминали необходимото обучение • Разработва план за транспортиране и контролира оказването на първа помощ на пострадалите
Компетентности	• Носи отговорност за изграждането на схемата за въжено височинно спасяване и прилагането на мерки за извършване на безопасно спасяване на пострадали от високо място и организира оказването на първа помощ на пострадалите и транспортирането им до лечебните заведения
Резултат от учене 34.2	Организира дейностите за търсене и спасяване на пострадал в труднопроходими терени и при тежки метеорологични условия
Знания	• Познава алпийските способи и тактиките за спасяване в труднодостъпни райони • Познава екипировката, работното облекло и защитните средства

ПРОЕКТ

	• Познава методите за търсене на пострадали и транспортиране в трудни терени • Познава картографска информация, метеорологични прогнози и комуникационни методи • Познава начините за развръщане на пункт за управление и опасностите при операции в трудни терени
Умения	• Подбира екип от спасители, преминали курс за работа с алпийски техники за спасяване • Контролира изпълнението на задачите, екипировката и оценката на обстановката • Обяснява географски особености и запознава с метеорологичните условия • Организира развръщане на команден пункт и планира комуникации и разпределение на секции • Контролира изграждане на системи за транспортиране и координира действия при съвместни операции
Компетентности	• Организира и управлява търсенето и спасяването на пострадали в труднопроходими и недостъпни местности, отвеси и пропасти
Резултат от учене 34.3	Организира дейностите за спасяване на пострадал с въже в бързотечащи води
Знания	• Познава начини на изграждане на въжени линии за привързване и управление на плавателен съд в бързотечаща вода и методите за спасяване на пострадали в бързотечаща вода с използване на въжени линии • Познава методите за изграждане на осигурителна въжени линии за преминаване на бързотечащ поток и техниките за преминаването му • Познава методите за изграждане на пасивна въжена линия за улавяне на пострадали, движещи се в потока • Познава методите за изграждане на активна въжена линия за движение на спасител със спасителна жилетка и система за бързо откачване на пострадали, движещи се в потока вода • Познава знаците за комуникация на екипа в лодката и екипа, управляващ лодката от брега
Умения	• Контролира изграждането на всички видове въжени линии – за плавателен съд, осигурителни и спасителни • Планира методите за спасяване и преминаване през потока • Организира изграждането на активна въжена система с бързо откачване • Контролира комуникацията между екипите • Организира координирани действия при евакуация на пострадалите
Компетентности	• Носи отговорност за изграждането на въжената система и безопасното спасяване на пострадали в бързотечащи води, включително оказване на първа помощ и транспортиране до лечебните заведения
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира задълбочено познаване на въжените линии за спасяване на пострадал от високи места

ПРОЕКТ

	• Демонстрира задълбочено познаване на топографски и географски карти и ориентиране по тях • Демонстрира задълбочено познаване на методите за изграждане на ниски въжени линии за спасяване от бързотечащи води • Демонстрира задълбочено познаване на хидрологията на бързотечащите води Част по практика на професията: • Избира най-подходящите действия за решаване на зададения казус, свързан с подбор на екип, и дава адекватно предложение за решаване на казус, свързан с управлението на екипа за действия при спасяване на пострадали с въже от високи места с използване на алпийски способи • Избира най-подходящите действия за решаване на зададения казус, свързан с подбор на екип, и дава адекватно предложение за решаване на казус, свързан с управлението на екипа за действия при спасяване на пострадали в труднодостъпни места и пресечени терени • Избира най-подходящите действия за решаване на зададения казус, свързан с подбор на екип, и дава адекватно предложение за решаване на казус, свързан с управлението на екипа за действия при спасяване на пострадали с ниска въжена линия от бързотечащи води • Вярно, точно и мотивирано решава проблема в зададения казус
Средства заоценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

4. Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиванетона квалификация по част от професията „Спасителни дейности за защита на населението“

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/НКР	ЕРУ № … от списъка по т. 3.1. (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е отспецифичната ПП)
III	4	ЕРУ 8, ЕРУ 9, ЕРУ 14; ЕРУ 7, ЕРУ 19, ЕРУ 20; ЕРУ 22, ЕРУ 23, ЕРУ 24; ЕРУ 6, ЕРУ 25, ЕРУ 26; ЕРУ 10, ЕРУ 11, ЕРУ 2; ЕРУ 12, ЕРУ 13, ЕРУ 18, ЕРУ 21; ЕРУ 15, ЕРУ 16, ЕРУ 17;
IV	5	Неприложимо

5. Изисквания към материалната база

5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

ПРОЕКТ

Обучението по теория на професията се провежда в учебни кабинети и зали, оборудвани с необходимата електронна и компютърна техника. Учебните кабинети следва да бъдат оборудвани в съответствие със стандарта за безопасна, здравословна и ефективна образователна среда, съгласно действащото законодателство. Да са осигурени с добра осветеност, вентилация или климатизация, акустична среда, подходяща за преподаване, обзаведени с бюро и стол за преподавателя, маси и столове – съобразени с броя на обучаемите и нормативната площ за един обучаем, бяла дъска, флипчарт или интерактивна дъска, шкафове и етажерки за съхранение на учебна и методическа документация, работни зони за групови упражнения и казуси. Да са оборудвани с компютър за преподавателя, свързан с мултимедия, мултимедиен проектор или интерактивен дисплей, за визуализиране на презентации, казуси и видеоматериали, принтер, скенер (или мултифункционално устройство).

Учебните кабинети по теория разполагат с материали за онагледяване на учебния процес, аудио-визуални (мултимедийни) средства за онагледяване и демонстрация. Учебни табла и постери, илюстриращи основни понятия и практики в сферата на спасителните дейности за защита на населението и средства за визуализация.

5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

В учебните кабинети и полигони по специална спасителна подготовка се провежда обучението по практика на професията, като обзавеждането следва да включва:

- основно оборудване – обособено място за спасителна техника, инсталация за отвеждане на изгорелите газове от двигателите, учебни маси, столове, учебна дъска, флипчарт, катедра, технически средства и аудио-визуална техника (мултимедия, компютър и др.);
- помощно оборудване – маркери и моливи за чертане, хартия за флипчарта.;
- учебни пособия – макети на агрегати и възли от спасителна техника, табла със схеми, литература за съответната дисциплина, учебни филми;
- специализирано оборудване за:

– работа с моторни триони за рязане на дърво; работа с моторна дискова резачка и електрически ъглошлайф; работа с моторни и електрически къртачи; работа с хидравлични спасителни инструменти и хидравлични цилиндри; работа с въздушно-повдигателни възглавници (ВПВ) ; работа с тирфори и лебедки;

– работа по време на спасителни дейности при пътнотранспортни произшествия (ПТП) – спасителни работи при ПТП на един или два автомобила; спасителни дейности при ПТП на магистрален път; спасителни дейности при ПТП с участие на мобилна установка (тренажор) за

ПРОЕКТ

превоз на токсични вещества (течни и газообразни); спасителни дейности при ПТП с участието на тежкотоварни МПС;

– работа по време на спасителни дейности при наводнение и разлив на нефтопродукти – за защита на дига; за извършване на спасителни работи в заливаеми зони (в райони на наводнение); за ликвидиране на разливи от нефтопродукти във водоеми; за извършване на подводни (водолазно-издирвателни) действия;

– работа при разрушени сгради вследствие на бедствия от природен или техногенен характер и терористична дейност – за разчистване на подходи и пътища към разрушени сгради; за провеждане на Спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи (СНАВР) в прилежащи територии и обекти на разрушени сгради; в подземни етажи на разрушени сгради; разрушени участъци на сгради; частично разрушени сгради с използване на алпийски способи;

– за работа при инциденти с химически, биологични и радиоактивни вещества – при инциденти с източници на йонизиращи лъчения (ИЙЛ); при инциденти с опасни химически вещества (газове под налягане); инциденти с опасни химически вещества (течни); при инцидент с токсични химически вещества в подземни помещения; при инцидент с токсични химически вещества в подземни резервоари; при инцидент с токсични химически вещества в открити резервоари; за санитарна обработка (деконтаминация на замърсени спасителни екипи и население) и за извършване на специална обработка;

– за работа при Спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи при железопътни катастрофи – при железопътна катастрофа на цистерна, превозваща корозионни вещества; при железопътна катастрофа на цистерна, превозваща газове под налягане; за извършване на деконтаминация; при железопътна катастрофа на пътнически влак с дерайлирал вагон; при железопътна катастрофа на пътнически влак с дерайлирал и обърнат вагон; при железопътна катастрофа на пътнически влак с дерайлирал и силно деформиран вагон.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от професионални направления „Национална сигурност“ и „Военно дело“ от областта на висше образование „Сигурност и отбрана“ и от професионални направления „Право“, „Психология“, „Обществени комуникации и информационни науки“ и „Администрация и управление“ от областта на висшето образование „Социални стопански и правни науки“ от Класификатора на областите на висшето образование и професионалните направления", приет с Постановление № 125 от 2002 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията.

ПРОЕКТ

Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без придобита професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните си знания, умения и компетентности.

ПРОЕКТ